

MƏDƏNİYYƏT

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Ümidvaram ki, bu il Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərində irəliləyiş olacaq

Ümidvaram ki, 2023-cü il Azərbaycan ilə Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşmasında irəliləyiş ili olacaq. Hər halda biz buna ümid edirik. Bu prosesdə fəal iştiraka görə Rusiya hökumətinə və şəxsən sizə təşəkkürümü bildirmək istərdim. Düşünürəm ki, Rusiya bizim dostumuz, müttəfiqimiz və qonşumuz kimi Azərbaycan ilə Ermənistan arasında dövlətlərarası münasibətlərin nizamlanmasına kömək işində xüsusi rola malikdir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bu sözləri fevralın 27-də Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrovu qəbul edərkən deyib.

Dövlət başçısı qeyd edib ki, ötən il bu istiqamətdə mühüm say göstərilib, gələcək sülh müqaviləsinin konseptual xarakterini, məhz iki ölkənin ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin qarşılıqlı tanınmasını müəyyən edən sənədlər qəbul olunub. Bu, 2022-ci ilin oktyabrında Praqada və Soçidə qəbul edilmiş sənədlərlə təsdiqlənib: "Bu sənədlər sülh müqaviləsinə nail olmaq üçün istifadə edilə bilən təməldir. Hər halda biz bu düşməncilik səhifəsini tezliklə çevirmək və Cənubi Qafqaza sülhü qaytarmaq üçün Ermənistan tərəfi ilə, bizim dostumuz və qonşumuz Rusiya tərəfi ilə müsbət və konstruktiv iş aparmaq əzmindəyik".

Prezident vurğulayıb ki, Rusiya xarici işlər nazirinin Azərbaycana səfəri ötən il fevralın 22-də Moskvada imzalanan və ölkələrimiz arasında münasibətlərin inkişafında çox mühüm addım olan müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında Bəyannamənin birinci il-dönümünə həsr edilib: "Bəyannamə mahiyyət etibarilə bizim münasibətlərimizin ruhunu və xarakterini, əlaqələrimizin formalaşmış müsbət resursunu əks etdirir, gələcək illərdə qarşılıqlı fəaliyyətin yollarını müəyyənləşdirir".

Türkiyə yenə silkələnin

Fəlakət al çəkmək istəmir...

Türkiyədə 6 fevral zəlzələlərinin yaranarının hələ sarılmadığı, dağıntılar altından cəsədlərin çıxarılmasının tamamlanmadığı bir vaxtda yeni dağıdıcı yeraltı təkanlar davam etməkdədir.

Fevralın 27-də Malatya vilayətinin Yeşilyurt rayonunda baş vermiş 5,6 bal gücündə zəlzələ nəticəsində 2 nəfər ölüb, 140 nəfər yaralanıb. Fövqəladə Halların İdarə Olunması Agentliyi – AFAD-ın məlumatına görə, 6 fevral (Kahramanmaraş mərkəzli) zəlzələdə zədələnmiş 20-dən çox bina çöküüb, 32 nəfər dağıntılar altından sağ çıxarılıb.

Fevralın 28-də Kahramanmaraş vilayətinin Onikişubat rayonunda 4,5 bal gücündə zəlzələ olub. AFAD-ın məlumatına görə, ümumilikdə son üç həftədə bölgədə 10 mindən çox afterşok qeydə alınıb.

Türkiyənin ümumilikdə 11 vilayətini vuran 7,7 və 7,6 bal gücündə zəlzələlərin tələfat sayı fevralın 26-da 44 374 nəfərə çatıb. Ertəsi gün və 28 fevralda axşam saatlarında yeni məlumat açıqlanmayıb. AFAD başqanı Yunus Sezer 21 minə yaxın binada axtarış-xilasetmə işlərinin tamamlandığını bildirib.

“Ölülər” tamaşası ilk dəfə Heydər Əliyev Mərkəzində nümayiş olunub

Xəbər verdiyimiz kimi, Heydər Əliyev Mərkəzi Ümummilli liderin anadan olmasının 100 illiyi münasibətilə “Heydər Əliyev və milli teatr sənəti” adlı layihəyə başlayıb. Layihə çərçivəsində Ulu öndərin ən çox sevdiyi səhnə əsərlərindən biri – Cəlil Məmmədquluzadənin “Ölülər” pyesinin tamaşası ilk dəfə Heydər Əliyev Mərkəzinin səhnəsində nümayiş olunub.

səh. 5

“Mədəniyyət bizim həyatımız, ənənələrimiz, kimliyimizdir”

Cəmiyyətin hər bir üzvünü bu sahənin inkişafına, qorunmasına cəlb etmək mühüm vəzifədir

Xəbər verdiyimiz kimi, Milli Məclisin yaz sessiyasında “Qeyri-maddi mədəni irs haqqında” yeni qanun layihəsinin müzakirəsi nəzərdə tutulub. Fevralın 28-də Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsi Mədəniyyət Nazirliyi və Əqli Mülkiyyət Agentliyi ilə birgə yeni qanun layihəsinə dair ictimai dinləmə təşkil edib.

Mədəniyyət komitəsinin sədri Qənirə Paşayeva diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan UNESCO-nun “Qeyri-maddi mədəni irsin qorunması haqqında” 2003-cü Konvensiyasına 2006-cı ildə qoşulub. Ötən müddət ərzində maddi və qeyri-maddi mədəni irs nümunələrinin qorunmasında müstəsna xidmətləri olan Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın bu sahəyə xüsusi diqqəti sayəsində Azərbaycanın maddi və qeyri-maddi mədəni irs nümunələri UNESCO-nun müvafiq siyahılarına daxil edilib və mədəni irsimiz bəşəriyyətin mirası olaraq qorunur. Komitə sədri ictimai dinləməni dövlətimizin başçısının bu sahəyə həssas yanaşmasının parlament müstəvisində dəstəyinin göstəricisi kimi dəyərləndirib.

Komitə sədri bildirib ki, Azərbaycan xalqının qeyri-maddi mədəni irs nümunələrinin hüquqi qorunması problemi milli təhlükəsizlik konsepsiyasının əsas hədəflərindən biri hesab olunur. Ölkənin milli qanunvericilik sistemində daxil olan “Folklor nümunələrinin hüquqi qorunması haqqında” Qanun milli səviyyədə qeyri-maddi mədəni irsin qorunmasına hüquqi təminatlar yaradıb. Lakin son illər UNESCO-nun qeyri-maddi mədəni irsin qorunması ilə bağlı apardığı ardıcıl müzakirələr,

qəbul etdiyi sənədlər bu sahədə milli qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsini zəruri edir.

Qənirə Paşayeva bildirib ki, müzakirəyə çıxarılan qanun layihəsi ilkin olaraq 4 fəsil, 14 maddədən ibarətdir. Qanun layihəsinin məqsədi ölkə ərazisində qeyri-maddi mədəni irs nümunələrinin yaradılması, aşkar edilməsi, toplanması, tədqiqi, təbliği, istifadəsi və qorunması sahəsində yaranan münasibətləri tənzimləməkdir.

İclasda çıxış edən mədəniyyət nazirinin birinci müavini, nazir vəzifəsini icra edən Adil Kərimli ümumilikdə mədəni irs sahəsində qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsinin önəmini vurğulayıb. Qeyd edib ki, xalqın qeyri-maddi mədəni irsinin qorunması da mədəniyyətimizin prioritet istiqamətlərindəndir.

Qanun layihəsi bu sahədə dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərini müəyyən edir.

Adil Kərimli mədəni irsin qorunması, mühafizəsi, bununla bağlı hüquqi mexanizmlərin formalaşdırılmasının zəruriliyi, mədəniyyət sahəsində qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi və formalaşdırılmasının vacibliyindən bəhs edib. Bildirib ki, dövlətimiz tərəfindən Azərbaycan xalqının qeyri-maddi mədəni irsinin qorunması və mühafizəsi diqqətdə saxlanılır. Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərliyi ilə bu sahəyə institusional yanaşma tətbiq edilir. Bu baxımdan qeyri-maddi mədəni irs nümunələrinin qorunması ilə bağlı yeni qanun layihəsi zamanın tələbidir.

davamı səh. 2-də

“Mərmər soyuğu” Fransada festivalda

Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi ilə “Azərbaycanfilm” kinostudiyası, İctimai Televiziya, Bakı Media Mərkəzi və Fransanın “Arizona Films” şirkətinin birgə istehsalı olan “Mərmər soyuğu” tammetrajlı bədii filmi 28 fevral – 7 mart tarixlərində Fransanın Vesoul şəhərində keçirilən 29-cu Asiya Film-ləri Beynəlxalq Festivalında (Festival International des Cinemas d’Asie) iştirak edir.

Rejissor Asif Rüstəmovun quruluş verdiyi ekran əsəri bu ay daha bir müsabiqə proqramında – 16-31 mart tarixlərində Bolqarıstanın paytaxtında keçiriləcək 27-ci Sofiya Beynəlxalq Film Festivalında yarışacaq.

Film uğursuz rəssam və sevgilisinin qarışıq münasibətlərinin filmi. Film uğursuz rəssam və sevgilisinin qarışıq münasibətlərinin filmi. Film uğursuz rəssam və sevgilisinin qarışıq münasibətlərinin filmi.

Filmin baş prodüseri Arzu Əliyeva, ssenari müəllifləri Asif Rüstəmov və Roelof Jan Min-

neboo (Niderland), quruluşçu operatorları Oqtay Namazov və Adil Abbasov, quruluşçu rəssamı Rafiq Nəsirovdur. Prodüserlər Fərid Əhmədov, Orman Əliyev və Guillaume de Seille, kreativ prodüser isə İradə Bağırzadədir. Baş rollarda Elşən Əsgərov, Nətvən Abbaslı və Xalq artisti Qurban İsmayilov cəkiliblər.

Qeyd edək ki, film dünya premyerasını 2022-ci ilin noyabrında Tallində PÖFF – “Qara Gecələr” Film Festivalında edib və “Ən yaxşı aktyor” (Q.İsmayilov) mükafatına layiq görülüb.

Sülhə gedən yol ədalətdən keçir

Xəbər verdiyimiz kimi, Avropanın bir sıra ölkələrindən hüquq müdafiəçilərinin yer aldığı “Xocalı: barışıq üçün əlifaf et!” (Khojaly: Reconcile to Recognize Coalition) beynəlxalq koalisiyasının üzvləri fevralın 25-də Ağdam rayonuna səfər edib, həmçinin 1992-ci ilin 26 fevralında erməni silahlı dəstələri tərəfindən yüzlərlə dinc sakinin qətl edildiyi Xocalı-Ağdam yolu üstündə, Şelli kəndindəki “ölüm dəhliz”ində olublar.

“Sülh üçün çağırış” adlı aksiyaya İtaliya, Danimarka, Macarıstan, Bosniya və Herseqovina, Türkiyə və digər ölkələrdən mü-təxəssislər qatılıb.

Koalisiya üzvləri Xocalı faciəsinin şahidləri ilə də görüşüblər. “Srebrenitsa Anaları” Assosiasiyasının rəhbəri, özü 1995-ci ildə

Bosniyada serb silahlı dəstələrinin müsəlman əhaliyə qarşı törətdiyi qətləmin zərərçəkəni olan Munira Subaşıçın Xocalıda əsir

götürülmüş, üçgünlük qızını itirmiş Mehriban Vəkilova ilə söhbəti o gecə bütün insani dəyərlərin erməni vandalizmi tərəfindən tapdandığının daha bir sübutu olub.

Koalisiya üzvləri “humanitar dəhliz”in “ölüm dəhlizi”nə çevrildiyi, Xocalının 9 kilometrliyində yerləşən məkanda günahsız qurbanların xatirəsinə ehtiram olaraq zeytun ağacı əkilər. Sülhə çağırışı simvolizə edən zeytun ağacının yanında koalisiyanın şüarı – “Ədalət olmadan etimad, etimad olmadan barışıq mümkün deyil” (“Without justice there's no trust, without trust there's no reconciliation”) yazılmış poster yerləşdirilib.

davamı səh. 3-də

Ocağımızın odu sönməsin!

Novruz bayramının, baharın müdafiəsi olan çərşənbələrdən ikincisini – Od çərşənbəsini də qeyd etdik. Bu il 28 fevrala təsadüf edən Od çərşənbəsinin tonqalları sərhədləri bütövlükdə ölkəmizin dörd bir yandan qalanda. 30 illik işğaldan azad olunmuş əzəli yurd yerlərimizdə – Qarabağ və Şərqi Zəngəzurd torpaqlarımız artıq üçüncü ildir bayram havası ilə nəfəs alır.

Bu çərşənbə Zəngilan rayonunun Ağalı kənd sakinləri üçün xüsusilə əlamətdardır. Çünki onlar uzun illərdən sonra doğma yurdda bayram tonqalı qaladırlar. İllərdir “Gün o gün olsun, Novruzunu öz elimizdə qeyd edək” kimi arzuları artıq gerçəkdir.

Qarşıdakı illərdə digər azad edilmiş yaşayış məntəqələrimizdə də sakinlər ən əziz bayramımızı öz ev-eyində böyük ruh yüksəkliyi ilə qarşılayacaqlar...

davamı səh. 4-də

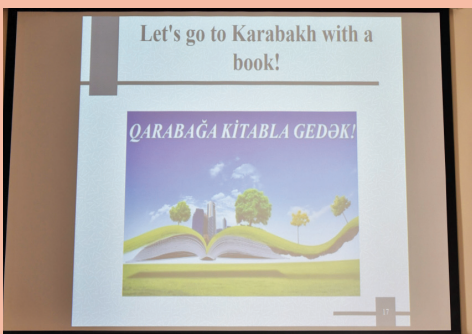
Şair kimi rəssam

Rəssam Kamal Əhməd novator sənətkar kimi xarakterizə olunur. Onun təsvirlərində həyatın sərt və mülayim, zərif və incəliyi öz əksini tapıb. Sənət üfqlərinin genişləndiyi bir vaxtda ömrü yarıda qalan rəssamın yaradıcılıq özünəməxsusluğu həm də dərin lirizmi ilə seçilir.

səh. 6

Qarabağda kitabxanaların yenidən qurulması

səh. 2

“Xocalı şahidləri” – dörd dildə

Reza Deqatinin yeni sayılı soyqırımını dünyaya çatdırır

səh. 2

Balaca kişilərin böyük yolu

səh. 7

Azərbaycan Türkiyəyə humanitar yardımları bundan sonra da davam etdirəcək

Azərbaycan və Türkiyə həm sevincli, həm də kədərli günlərdə daim bir-birinin yanındadır.

Bu fikri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev fevralın 25-də İstanbulda Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla görüşündə söyləyib.

Dövlətimizin başçısı Türkiyədə baş vermiş zəlzələ nəticəsində həlak olanların ailələrinə, yaxınlarına, Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanə və qardaş Türkiyə xalqına öz adından və Azərbaycan xalqı adından dərin hüznə başsağlığı verib, bu faciədən çox kədərliyini bildirib.

Faciənin ilk günündən Azərbaycanın qardaş Türkiyənin yanında olduğunu qeyd edən Prezident İlham Əliyev deyib ki, zəlzələnin nəticələrinin aradan qaldırılması üçün ölkəmiz humanitar yardımları bundan sonra da davam etdirəcək.

Azərbaycan Prezidenti qardaş Türkiyənin bu zəlzələnin nəticələrini də tezliklə aradan qaldıracağına əminliyini ifadə edib.

Lavrov: Naxçıvana yolun açılması ilə bağlı konkret nəticələrə ümidliyə

Azərbaycanın, Rusiyanın və Ermənistanın səlahiyyətli şəxsləri işçi qrupu səviyyəsində konkret nəticələr əldə edəcəklər. Dəmiryolunun işə salınması, o cümlədən Naxçıvana yolun açılması ilə bağlı konkret nəticələrin əldə edilməsinə ümidliyə.

Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov bunu azərbaycanlı həmkarı Ceyhun Bayramovla fevralın 28-də Bakıda keçirdiyi birgə mətbuat konfransında deyib.

O qeyd edib ki, Rusiya Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imzalanması üçün dəstək göstərməyə hazırdır. Həmçinin "3+3" formatında da dialoqa əlavə dəstək göstərilə bilər.

"Biz eyni zamanda Xəzər dənizində olan beşlik formatında, MDB, BMT və digər fərqli ixtisaslaşmış təşkilatlarla işləmək barədə qərara gəldik", – deyə Rusiyanın xarici işlər naziri vurğulayıb.

***

Qeyd edək ki, fevralın 28-də xarici işlər nazirləri Ceyhun Bayramov və Sergey Lavrovun iştirakı ilə Rusiya-Azərbaycan Ekspert Şurasının (RAES) "XXI əsrdə Rusiya-Azərbaycan münasibətləri: regional təhlükəsizlik kontekstində strateji tərəfdaşlıq" mövzusunda həsr olunmuş konfrans formatında iclası keçirilib. Sayca üçüncü olan iclas Azərbaycan Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzi (BMTM) və Rusiya Beynəlxalq Məsələlər Şurası (RBMS) tərəfindən təşkil edilib.

Tədbirdə öten il ərzində iki ölkə arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30 illiyinin həm Xarici İşlər nazirlikləri, həm də Rusiya-Azərbaycan Ekspert Şurası (RAES) çərçivəsində geniş şəkildə qeyd olunduğu məmnunluqla xatırlanıb. Bu xüsusda, öten dövr ərzində iki dövlət arasında münasibətlərin strateji tərəfdaşlığa çevrildiyi, bunun uzun illər ardıcıl şəkildə qurulan ikitərəfli əməkdaşlığın məntiqi nəticəsi olduğu, habelə Azərbaycan və Rusiya prezidentləri arasında yüksək səviyyəli etimadın möhkəm təməlinə əsaslandığı vurğulanıb.

2020 və 2021-ci illərdə imzalanmış üçtərəfli bəyanatlara sadiqlik ifadə edilərək sənədlər Azərbaycanın və bütün Cənubi Qafqaz regionunun munaqişədən sonrakı inkişafı üçün mühüm təməl olaraq qiymətləndirilib.

Şura üzvləri həmçinin iki ölkə arasında əlaqələrin dərinləşdirilməsinin müxtəlif aspektləri ilə bağlı praktiki tövsiyələri əks etdirən kommunike qəbul edib. RAES tövsiyələrinin ikitərəfli əməkdaşlığın müvafiq platformalarında təqdim olunması, birgə tematik toplanın nəşri məqsədmüvafiq hesab edilib.

"Ürəklərdə yaşayan dahi şəxsiyyət"

Fevralın 28-də Azərbaycan İstiqlal Muzeyində Gənclərin Respublika Bədii Yaradıcılıq Evi ilə birgə "Ürəklərdə yaşayan dahi şəxsiyyət" adlı ədəbi-bədii tədbir keçirilib.

"Heydər Əliyev ili" çərçivəsində təşkil olunan tədbirdə Milli Məclisin deputatı İlham Məmmədov, jurnalist, politoloq Svetlana Bayramova çıxış edərək Azərbaycan xalqının taleyində və tarixində əvəzsiz rolu olan Ümummilli lider Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətindən söz açıblar.

Sonda Gənclərin Respublika Bədii Yaradıcılıq Evinin istedadlı üzvləri musiqi və şeir kompozisiyaları təqdim ediblər.

Tədbirdə "Böyük Qayıdış" Gənclər Təşkilatı, "İrəli" İctimai Birliyi, "ASAN Könüllüləri" Təşkilatının üzvləri, "Bir könüllü" tələbə təşkilatı, DOST İnküübiz İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzinin könüllüləri və digər qonaqlar iştirak ediblər.

əvvəli səh. 1-də

Nazirin birinci müavini mədəniyyət sahəsində mövcud vəziyyət, o cümlədən qanunvericilik bazası, infrastruktur, kadr potensialı və digər məsələlər barədə də danışib. Sahənin inkişafı üçün qəbul edilən sənədlər, həyata keçirilən layihələrlə bağlı fikirlərini açıqlayıb.

"Mədəniyyət bizim gündəlik həyatımız, davranışımız, ənənələrimiz, kimliyimizdir", – deyən Adil Kərimli bildirib ki, bu sahədə həlli vacib məsələlər, nöqsanlar da var və islahatlara başlamağın vaxtdır. Cəmiyyətin hər bir üzvünün mədəniyyət sahəsinin inkişaf etdirilməsinə və onun qorunmasına cəlb edilməsi mühüm vəzifələrdən biridir. Məsələn, milli geyimlər, milli ritmlər üzrə yazılı standartlarımız yoxdur. Bununla bağlı ciddi araşdırmalar aparılmalıdır. Çünki bu irs bir müddət sonra unudula bilər. Kənardan müdaxilələr olacaq. Milli mədəni dəyərləri bütün bunlardan qorumaq lazımdır.

Əqli Mülkiyyət Agentliyi İdarə Heyətinin sədri Kamran İmanov müəllifi olduğu "Qeyri-maddi mədəni irs (QMMİ) anlayışı və onun istifadəsi" adlı kitabını təqdim edərək qeyri-maddi mədəni irs nümunələrinin, ənənəvi mədəni nümunələrin və biliklərin qorunub saxlanılmasının əhəmiyyətindən bəhs edib.

Mövzu ətrafında müzakirələrdə komitənin üzvləri, iclasa dəvət olunmuş mütəxəssislər çıxış ediblər.

Çıxışlarda təqdim olunan qanun layihəsinin əhəmiyyəti və aktuallığı, milli mədəni irsin qorunmasının vacibliyi qeyd olunub, bir sıra təkliflər verilib. Habelə mədəniyyət sahəsində mövcud vəziyyət və bu sahənin inkişafı istiqamətində görülmüş tədbirlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Mədəniyyət nazirinin birinci müavini Adil Kərimli və Əqli Mülkiyyət Agentliyi İdarə Heyətinin sədri Kamran İmanov səsləndirilən fikirlərə münasibət bildirib, qaldırılan bəzi məsələləri aydınlıq gətiriblər.

Adil Kərimli işğaldan azad edilmiş ərazilərdə mədəni və tarixi abidələrimizin bərpası barədə danışaraq abidələrimizin qorunması və mühafizəsinin mühüm əhəmiyyət kəsb edən məsələlərdən olduğunu deyib. Bildirib ki, Azərbaycanda qeydə alınmış 6380-dək mədəni abidə var. Onlardan 700-dən çoxu işğaldan azad olunan ərazilərimizdə qeydə alınıb. Bu ərazilərdəki mədəni və tarixi abidələrimizin bərpası mühüm məsələdir. Abidələrimizin qorunması və mühafizəsi təkcə dövlətin vəzifəsi deyil, hər birimizin borcudur.

Özbəkistan Dövlət İncəsənət və Mədəniyyət İnstitutu ölkəmizin ali məktəbləri ilə əməkdaşlıq edəcək

Daşkənddəki Heydər Əliyev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin (AMM) təşkilatçılığı ilə Özbəkistan Dövlət İncəsənət və Mədəniyyət İnstitutunun (ÖDİMİ) rektoru Eldor Şermanovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti 23-28 fevral tarixlərində ölkəmizdə səfərdə olub.

Səfər çərçivəsində özbəkistanlı qonaqlar Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində (ADMİU) olub, rektor Ceyran Mahmudova ilə görüşüb, əməkdaşlıqla bağlı müzakirə aparılıb. Görüşdə iki təhsil ocağı arasında əməkdaşlığa dair memorandum imzalanıb. Sənəddə müəllim və tələbə mübadiləsi, mədəniyyətin müxtəlif sahələrinə dair birgə tədqiqat işlərinin, tədrisə dair təcrübə mübadiləsinin aparılması kimi məsələlər əksini tapıb.

Bundan başqa, ADMİU-nun Rəssamlıq fakültəsinin təcrübəsindən yararlanaraq Özbəkistan Dövlət İncəsənət və Mədəniyyət İnstitutunda eyniadlı fakültənin açılması, müəllim heyətləri tərəfindən ildə bir dəfə qarşılıqlı olaraq bir aylıq dərslərin təşkili barədə razılıq əldə edilib.

"Mədəniyyət bizim həyatımız, ənənələrimiz, kimliyimizdir"

Cəmiyyətin hər bir üzvünü bu sahənin inkişafına, qorunmasına cəlb etmək mühüm vəzifədir

Mədəniyyət sahəsində regionlarda, ucqar yerlərdə həlli vacib çox məsələlərin olduğunu deyən nazirin birinci müavini bildirib ki, hazırda xüsusilə bu istiqamətə diqqət yönəldilib. Mədəniyyət sahəsində çalışan 41 min işçidən 30 mini yerlərdə fəaliyyət göstərir. Onların az bir hissəsi öz ixtisası üzrə çalışır.

Adil Kərimli diqqətə çatdırıb ki, Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən Azərbaycan mədəniyyəti ilə bağlı ümumilikdə 2040-cı ilədək dövr üçün strategiya hazırlanıb. Strategiya əsasən, yaxınmüddətli, ortamüddətli və uzunmüddətli məqsədlər, prioritetlər müəyyən ediləcək. Bu sahədə sistemli addımlar atılacaq, mədəniyyət sahəsində fəaliyyətin yeni formaları müəyyənəşdiriləcək.

Dinləməyə yekun vuran komitə sədri Qənirə Paşayeva müzakirələrin səmərəli keçdiyinə, faydalı fikirlərin səsləndirildiyinə söyləyib.

***

Qeyd edək ki, qanun layihəsi qeyri-maddi mədəni irs nümunələri ilə bağlı tələbləri, bu sahədə dövlət siyasəti, qeyri-maddi mədəni irs sahəsində dövlətin vəzifələri, qeyri-maddi mədəni irsin tənzimlənmə mexanizmləri və s. məsələləri əhatə edir.

Layihəyə əsasən, qeyri-maddi mədəni irs sahəsində dövlətin vəzifələrinə qeyri-maddi

mədəni irsin qorunması məqsədilə qanunvericiliyi təkmilləşdirmək, dövlət strategiyaları hazırlamaq və həyata keçirmək; qeyri-maddi mədəni irs sənayesini dirçəltmək və bu sahədə peşə təhsili müəssisələrini dəstəkləmək; qeyri-maddi mədəni irs sahəsində müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqların qorunmasını təşkil etmək; bu sahədə beynəlxalq normativ bazanın və təcrübənin tətbiqini həyata keçirmək; qeyri-maddi mədəni irs sahəsində idarəetmə sistemini təkmilləşdirmək və müasir üsulların tətbiqini dəstəkləmək; qeyri-maddi mədəni irs nümunələrinin dövlət reyestrinin aparılmasını təmin etmək kimi məsələlər daxildir. Bu sıraya həmçinin UNESCO-nun müvafiq siyahılarına daxil edilmiş Azərbaycan xalqına məxsus qeyri-maddi mədəni irs nümunələrinin effektiv qorunması və onların adlarından istifadə qaydalarını müəyyənəşdirmək; qeyri-maddi mədəni irs nümunələrinin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində tanıtməq və xaricdəki Azərbaycan mədəniyyət mərkəzləri vasitəsilə onların təbliğini həyata keçirmək; qeyri-maddi mədəni irs nümunələrinin vəziyyətinə və istifadə qaydalarına riayət olunmasına dair monitoring həyata keçirmək; bu sahədə ixtisaslı kadrların hazırlanmasını təmin etmək, eləcə də təlim, ixtisaslaşdırma, təcrübə kursları təşkil etmək və s. vəzifələr aiddir.

Eldor Şermanov ADMİU-nun rektorunu bu ilin mayında ÖDİMİ-də təşkil olunacaq Türk dövlətləri tələbələrini teatr festivalına dəvət edib.

Səfər çərçivəsində Özbəkistan nümayəndə heyəti Bakı Dövlət Universitetində rektor Elçin Babayevlə görüşüb. İki ali təhsil müəssisəsi arasında əməkdaşlığa dair sənəd imzalanıb. Sənəddə gələcəkdə müəllim, tələbə və elmi işçilərin mübadiləsi, informasiya və nəşrlərin

mübadiləsi, birgə elmi tədqiqatların, maarifləndirici tədbirlərin təşkili, kadr hazırlığı məsələlərində əməkdaşlıq nəzərdə tutulub.

Qardaş ölkənin heyəti Azərbaycan Milli Konservatoriyası (AMK) və Azərbaycan Dillər Universitetində (ADU) də olub, tədrisin təşkili ilə maraqlanıb, əməkdaşlıq əlaqələrinin qurulması ilə bağlı müzakirələr aparılıb. ADU-da "Özbəkistan ocağı"nın açılmasına dair razılıq əldə edilib.

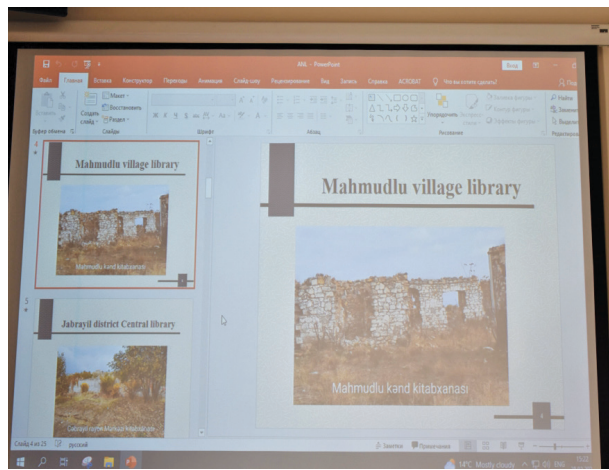
Qarabağda kitabxanaların yenidən qurulması

Azərbaycan və Latviya Milli kitabxanalarının onlayn görüşündə müzakirə olunub

Fevralın 28-də Azərbaycan Milli Kitabxanası ilə Latviya Milli Kitabxanası arasında "EU4 Dialog" layihəsi çərçivəsində onlayn görüş keçirilib.

Azərbaycan Milli Kitabxanasından bildirilib ki, onlayn görüş Qarabağda mədəniyyət müəssisələri və kitabxanaların yenidən qurulması ilə bağlı layihənin müzakirəsilə həsr olunub.

Layihənin uğurlu olacağına ümid etdiyini bildiren Milli Kitabxananın direktoru professor Kərim Tahirov diqqətə çatdırıb ki, təəsüf ki, erməni qəsbkarları tərəfindən işğal edilən torpaqlarımızda ümumilikdə 4,6 milyon kitab fondu olan 975 kitabxana məhv edilib. Artıq torpaqlarımız işğaldan azad edilib və biz həmin kitabxanaları yenidən qurmağa çalışmalıyıq. Lakin işğaldan azad olunan ərazilərimiz erməni hərbi birləşmələri tərəfindən minalandığından hazırda orada quruculuq işlərinin aparılması qeyri-mümkündür və

minatəmizləmə işləri həyata keçirilir. Gələcəkdə azad olunan ərazilərimizdə kitabxanaların bərpasında belə layihələr bizə bu işdə böyük köməklik göstərəcək.

Təklif olunan layihənin 2 istiqaməti görüş iştirakçılarının nəzərinə çatdırılıb. Birinci istiqamət təcrübəli məşğələdar və bunlar 3-4 həftə davam edəcək. Bu zaman Qarabağ kitabxanalarının təşkilində iştirak edəcək 2 mütəxəssisin Latviya kitabxanalarından təcrübə keçməsi nəzərdə tutulur.

İkinci istiqamət yay məktəbi adlanır. 20 mütəxəssisin iştirakı ilə keçiriləcək yay məktəbinin 7-8 gün davam etməsi planlaşdırılır.

Görüş zamanı bildirilib ki, belə layihələri işğaldan azad olunmuş torpaqlarımızda kitabxanaların yenidən qurulması üçün böyük dəstək hesab etmək olar. Qeyd edək ki, hazırda Azərbaycan Milli Kitabxanasında "Qarabağa kitabla gedək!" layihəsi çərçivəsində işğaldan azad olunan torpaqlarda yaradılacaq kitabxanalar üçün 120 min nüsxədən artıq kitab toplanıb. İlk növbədə, Zəngilanın Ağalı kəndində və Şuşa şəhərində kitabxanaların yaradılması nəzərdə tutulur.

Onlayn görüş zamanı Milli Kitabxana tərəfindən ingilis dilində hazırlanan "Erməni işğalından azad olunan bölgələrdəki Azərbaycan kitabxanalarının hazırkı vəziyyəti" mövzusunda slayd iştirakçılara təqdim edilib.

"Xocalı şahidləri" – dörd dildə

Reza Deqatinin yeni sayılı soyqırımını dünyaya çatdırır

Xocalı qurbanlarını lentə alaraq vizual tarixi yadda yaradan tanınmış fotojurnalist Reza Deqatinin "khoyalwitness.org" (Xocalı şahidləri) adlı yeni saytı dörd dildə fəaliyyətə başlayıb. Saytın əsas məqsədi şahidlərin və qurbanların fotolarını əks etdirərək qanlı tarixi yaşatmaq, beynəlxalq ictimaiyyəti məlumatlandırmaq və gələcək nəsillərə ötürməkdən ibarətdir.

Xocalı soyqırımının 31-ci ildönümündə dünyaca məşhur fotojurnalist Reza Deqatinin istər ölkəmizdə, istərsə də dünyanın bir çox yerlərində silsilə sərgiləri açılıb.

Növbəti belə sərgi Ağdamda təşkil olunub. Xocalı şahidlərinin xatirəsinə həsr olunmuş "Unudulmayan tarix" adlı anım tədbiri çərçivəsində Reza Deqatinin Birinci Qarabağ müharibəsi dövründə lentə aldığı Xocalı qurbanlarının başlarına gətirilmiş müsibəti əks etdirən fotosəkillərdən ibarət sərgisinə baxış keçirilib. Tədbir "Xocalıya ədalət!" beynəlxalq təbliğat-təşviqat kampaniyası, Qarabağ iqtisadi rayonuna da

xil olan işğaldan azad olunmuş ərazilərdə (Şuşa rayonu istisna olmaqla) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyi və Azərbaycan Gənclər Fondunun təşkilatçılığı ilə baş tutub. Həmçinin bu günlərdə Avstriyanın paytaxtı Vyanadakı Heldenplatz meydanında da Xocalı soyqırımının 31-ci ildönümü ilə bağlı aksiya keçirilib. Reza Deqati aksiyada çıxış edərək Xocalı dəhşətlərini bir daha dünya mediasının, iştirakçıların diqqətinə çatdırıb. Aksiyaya 31 ölkənin 74 şəhərindən gələn 1000 nəfərdən çox soydaşımız, icma üzvləri, diaspor təşkilatlarının təmsilçiləri və ölkəmizə dost münasibəti bəsləyən xalqların nümayəndələri qatılıblar.

Filarmoniyada soyqırımı qurbanlarının xatirəsinə ithaf olunan musiqi axşamı

İşğalçı erməni silahlı dəstələrinin sovet ordusunun Xankəndidəki 366-cı motoatıcı alayının dəstəyi ilə 1992-ci il fevralın 26-na keçən gecə Azərbaycanın Xocalı şəhərində dinc sakinlərə qarşı həyata keçirdiyi soyqırımından 31 il ötdü. XX əsrin ən dəhşətli faciələrindən olan Xocalı qırğını təkcə Azərbaycan xalqına deyil, bütün insanlıq əleyhinə cinayət kimi tarixin qara səhifəsinə çevrilib.

Fevralın 24-də Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə Müslüm Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyasında Xocalı soyqırımının ildönümünə həsr olunmuş anım mərasimi keçirilib.

Mərasimdə mədəniyyət, incəsənət nümayəndələri, digər qonaqlar iştirak ediblər. Əvvəlcə Xocalı faciəsi qurbanlarının əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olunub.

Konsert proqramında ilk olaraq Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri (dirijor – Mustafa Mehmandarov) Qara Qarayevin “Matəm odası”-nı səsləndirib.

Ardınca Əli Əlizadənin “Serenata dolore”, Soltan Hacıbəyovun “Karvan” simfonik lövhəsi, Rəuf Əliyevin “Şuşanın dağları başı dumanlı” simfonik poeması və Aqşin Əlizadənin 4 nömrəli “Muğamvari” simfoniyası (final) ifa olunub.

Orkestrin müşayiətində solist Ayaz Kərimov Rəuf Əliyevin “Azadlığa gedən yollar” əsərini təqdim edib.

Sonra səhnəyə Azərbaycan Dövlət Xor Kapellası (bədi rəhbər – Xalq artisti Gülbacı İmanova) çıxıb. Xorun ifasında səslənən Aqşin Əlizadənin “Azerilər” kantatasından “Final” otuz bir il əvvəl yaşanan bəşəri müsibətin yaddaşlardan heç zaman silinməyəcəyinin təcəssümünə çevrilib.

Nurəddin

Xocalı mövzusu musiqidə — Bəstəkarlar İttifaqında anım mərasimi

Xocalı faciəsindən sonra bu mövzuda müxtəlif janrlarda musiqi əsərləri yaranıb. Bununla belə, musiqi salnaməmizin xalqımızın tarixini, milli yaddaşımızı təcəssüm etdirən yeni irihəcmli musiqi əsərləri ilə daha da zənginləşməsinə istərdik.

Bu fikirlər fevralın 24-də Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqında (ABİ) Xocalı soyqırımının 31-ci ildönümünə həsr olunmuş tədbirdə səslənib.

ABİ-nin sədri, Xalq artisti Fıraqzadə Əliyev, İttifaqın katibləri – Əməkdar incəsənət xadimi, professor Zemfira Qafarova, Əməkdar incəsənət xadimi Cəlal Abbasov,

eləcə də bəstəkarlar – Xalq artisti Azər Dadaşov, Əməkdar incəsənət xadimi Elnarə Dadaşova, musiqişünaslar – Əməkdar incəsənət xadimi Həcər Babayeva, Əməkdar mədəniyyət işçisi Səadət Təhmiraşvizi mülahizələrini bölüşüblər.

Qeyd olunub ki, ötən əsrin 90-cı illərində bu mövzuda Məmməd Quliyevin “Simfoniya-rekviyem”i,

Arif Mirzəyevin “Xocalı uşaqlarına laylay”, Oqtay Rəcəbovun çoxhissəli “Xocalı avazları” oratoriyası, Azər Dadaşovun “Xocalıya ədalət” simfonik plakati, Faiq Nağıyevin xor üçün “Xocalı harayı”, Elnarə Dadaşovanın “Xocalı laylası”, Yusif Mirişlinin “Xocalı – 613” simfonik poeması və s. s. nümunələri qeyd etmək olar.

Anım tədbirində Əməkdar incəsənət xadimi Nazim Quliyevin “Xocalı” operasından “İgidlərin rəqsi” (fortepiano üçün köçürmədə) Bakı Musiqi Akademiyasının IV kurs tələbəsi Jalə İslamovanın ifasında təqdim olunub.

Gənc bəstəkar Tural Məmmədli fortepiano üçün “Xocalıya İthaf” kompozisiyasını ifa edib.

Kitabxanalarda Xocalı soyqırımının ildönümü ilə əlaqədar tədbirlər

Fevralın 24-də Milli Kitabxanada Xocalı soyqırımının 31-ci ildönümü ilə əlaqədar tədbir və Səkinə Turabqızının “Əsir Xocalı” kitabının təqdimatı keçirilib.

Tədbirdə Milli Kitabxananın direktoru professor Kərim Təhrov, AMEA A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutunun icraçı direktoru tarix elmləri doktoru İlqar Niftəliyev çıxış ediblər.

Səkinə Turabqızı müəllifi olduğu “Əsir Xocalı” kitabı haqqında məlumat verib. Bildirib ki, kitabda faciə zamanı əsirlik həyatı yaşamış Xocalı sakinlərinin tələyindən, onlara verilən dözülməz işgəncələrdən, erməni vandalizmindən söhbət açılır.

Qarabağ Regional Təhsil İdarəsinin metodisti, əslən Xocalıdan olan Samirə Hüseynova faciənin dəhşətlərinə necə şahid olmasından, həmin faciədə bütün ailə üzvlərini də itirməsindən bəhs edib.

Suraxanı rayonu 232 nömrəli tam orta məktəbi şagirdlərinin ifasında Xocalıya həsr olunmuş şeirlər səslənib.

Milli Kitabxananın “XX əsrin faciəsi – Xocalı soyqırımı” elektron məlumat bazası və Xocalı ilə bağlı sənədli film nümayiş etdirilib. Sonda tədbir iştirakçıları

mövzuya dair kitab sərgisi ilə tanış olublar.

Cəfər Cabbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanasında Bakı Dövlət Universitetinin Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsi tələbələrindən iştirakı ilə Xocalı soyqırımının 31-ci ildö-

nümünə həsr olunmuş “Qan yaddaşımız – Xocalı” adlı tədbir keçirilib.

Kitabxananın direktoru Aslan Cəfərov bəşər tarixinin ən dəhşətli faciələrindən olan Xocalı soyqırımı haqqında danışib. Qeyd olunub ki, 44 günlük Vətən müharibəsində Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Qələbə çalan Azərbaycan Ordusu Xocalı qurbanlarının da intiqamını alıb.

Informasiya təminatı və media ilə iş şöbəsinin müdiri Günay Həsənova kitabxana tərəfindən Xocalı soyqırımının ildönümü ilə əlaqədar hazırlanan Azərbaycan və ingilis dillərində materiallar – virtual sərgi, videomaterial, metodiki vəsait, bibliografik yaddaş və icmal haqqında məlumat verib.

Respublika Uşaq Kitabxanasında Xocalı faciəsinə həsr olunmuş tədbir təşkil edilib. “Sonuncu ölən ümidlər” adlı tədbirdə tanınmış yazıçı Varisən Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Əlif

Hacıyevə həsr etdiyi “Qırmızı ləçəklər” kitabının müzakirəsi olub. Yazıçı tədbirdə iştirak edən tələbə-gənclərin suallarını cavablandırılıb.

Kitabxana əməkdaşları tərəfindən Xocalı qurbanlarına həsr olunmuş təqdimat nümayiş etdirilib.

Respublika Uşaq Kitabxanasının 2 sayılı filialı isə Xətai rayonu İnqilab İsmayilov adına 265 sayılı tam orta məktəblə birgə Xocalı soyqırımının 31 illiyinə həsr olunmuş “Qanlı bənövşə” adlı tədbir keçirib. Məktəblilər tərəfindən ədəbi-bədii kompozisiyalar nümayiş etdirilib, şeirlər səsləndirilib. “Xocalı – qan yaddaşımız” adlı slayd nümayiş etdirilib.

***

Fevralın 27-də Respublika Gözdən Əlillər Kitabxanasında

da Xocalı soyqırımının 31-ci ildönümü ilə əlaqədar tədbir keçirilib. Tədbirdən sonra kitabxana kollektivi Xocalı qurbanlarının xatirəsinə ucaldılmış abidəni ziyarət edib.

Mədəniyyət nazirinin birinci müavini Adil Kərimli vətəndaşlarla görüşüb

Mədəniyyət nazirinin birinci müavini, nazir vəzifəsini icra edən Adil Kərimli fevralın 24-də Hökumət evindəki Vətəndaşların Qəbulu Mərkəzində (Bakı şəhəri, Ü.Hacıbəyli küçəsi, 84) vətəndaşları qəbul edib.

Qəbulda Bakı şəhəri üzrə 24 vətəndaşın müraciəti dinlənilib. Müraciətlər müxtəlif mövzularda əhatə edib, o cümlədən yaradıcı əməyin qiymətləndirilməsi, mədəniyyət və incəsənət xadimlərinə fəxri adların, fərdi təqaüdlərin verilməsi, sahə ilə bağlı təklif, işlə təmin olunma və digər məsələlərə bağlı olub.

Bütün müraciətlər dinlənildikdən sonra qaldırılan məsələlər müvafiq qaydada qeydə alınıb. Hər bir vətəndaşın müraciətinin diqqətlə araşdırılması və qeyd olunan məsələlərin qanunvericiliyə uyğun həlli barədə struktur bölmələrin rəhbərlərinə tapşırıqlar verilib. Həmçinin qəbulda səslənən bir sıra məsələlərə əlaqədar lazımı tədbirlərin görülməsi tapşırılıb.

Görüşdə şəhid ailələrinin qaldırdıqları məsələlərə xüsusi həssaslıqla yanaşılması, vaxtında və obyektiv baxılması məqsədilə hər bir müraciət qeydiyyata alınaraq nəzarətə götürüldü.

Muzeylərdə anım günü

Fevralın 24-də Üzeyir Hacıbəylinin Ev-Muzeyində Xocalı faciəsinin 31-ci ildönümünə həsr olunmuş “Yenilməzdir Türk dünyası” adlı tədbir keçirilib.

“Aytam” Uşaqların Mədəni Maarifləndirilməsi İctimai Birliyi üzvlərinin, paytaxtdakı 45 nömrəli tam orta məktəbin müəllim və şagirdlərinin də iştirak etdiyi tədbirdə Xocalı faciəsi qurbanlarının, həmçinin qardaş Türkiyədə təbii fəlakət zamanı dünyasını dəyişənlərin xatirəsi yad edilib.

Muzeyin direktoru Xalq artisti Sərdar Fərəcov deyib ki, Xocalı faciəsi müasir tariximizin qan yaddaşındadır. O, yeniyetmələrə Azərbaycanın faciəli günlərini unutmamağı, vətənimizin daha gözəl gələcəyi üçün səylə oxumağı, çalışmağı tövsiyə edib.

Sonra “Aytam” İB-nin rəhbəri Aygün Zamanlı, 45 nömrəli məktəbin müəllimi Səlim Şixəmirova çıxış ediblər.

Bədii hissədə məktəblilər Xocalı faciəsinə həsr etdikləri şeirlərdən nümunələr söyləyiblər. “Xudayar təsnifi”, “Bayatı-Şiraz” muğamından parça, Əfrasiyab Bədəlbəylinin “Dumanlı Təbriz” tamaşasına bəstələdiyi mahnı səslənib.

Məktəblilərin Xocalı faciəsinə həsr etdikləri rəsmlərdən ibarət sərgiyə baxış keçirilib.

***

Bülbülün Memorial Muzeyində də Xocalı soyqırımının 31-ci ildönümü qeyd edilib. “XX əsrin faciəsi” adlı tədbir “Aytam” İB ilə birgə təşkil olunub. Tədbirdə uşaqların ifasında Xocalı qurbanlarının xatirəsinə ithaf olaraq musiqilər səslənib.

***

Leopold və Mstislav Rostropoviçlərin Ev-Muzeyində Xocalı faciəsinin 31-ci ildönümünə həsr olunmuş “Xocalı – əsrin faciəsi” adlı tədbir keçirilib.

Muzeyin elmi işçisi H.Rəhimə Xocalı faciəsi barədə danışib. Muzeyin fondundan Mstislav Rostropoviçin ifasında lentə yazılmış P.Çaykovskinin əsəri səsləndirilib.

Anım mərasimində T.İsmayilov adına Uşaq-Gənclər Yaradıcılıq Sarayı bədii qiraət dərnəyinin üzvləri bədii kompozisiya, Qara Qarayev adına Mərkəzi İncəsənət Məktəbi Xalq çalğı alətləri şöbəsinin şagirdləri isə musiqi nömrələri ilə çıxış ediblər.

“Şaiqanə yad et”

Abdulla Şaiqın doğum günündə məzarı ziyarət olunub

Fevralın 24-də Azərbaycan ədəbiyyatının klassiki – yazıçı, şair, dramaturq, pədaoq Abdulla Şaiqın (1881-1959) anadan olmasının 142-ci ildönümü tamam olub. Bu münasibətlə Fəxri xiyabanda ədibin məzarı başında “Şaiqanə yad et” adlı tədbir keçirilib.

Tədbirdə AMEA Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun, Abdulla Şaiq adına Uşaq Kitabxanasının əməkdaşları, gənc yazarlar, AD-MIU-nun tələbələri, muzey əməkdaşları və Abdulla Şaiqın Mənzil-Muzeyinin yanında fəaliyyət göstərən “Vətən” yaradıcılıq birliyinin üzvləri iştirak ediblər. Tədbirdə Abdulla Şaiqın yaradıcılığı ilə bağlı çıxışlar olub və ədibin uşaq şeirləri səsləndirilib.

Sülhə gedən yol ədalətdən keçir

Beynəlxalq koalisiya Ermənistanı Xocalı cinayətini tanımağa çağırır

əvvəli səh. 1-də

Koalisiya adından bəyanat səsləndirilib. İtaliya İnsan Haqları Federasiyasının sədri Antonio Stanqo tərəfindən oxunan bəyanatda diqqətə çatdırılır ki, 1992-ci il 26 fevral tarixində erməni quldur dəstələri Xocalını

işğal edərkən onlar guya bu yolun “humanitar dəhliz” kimi təmin edilməsini bildirib, lakin eyni yerdə yüzlərlə dinc insanı qətlə yetiriblər. Bəyanatda vurğulanır ki, sülhə gedən yol ədalətdən keçir və qalıcı sülhə yalnız keçmişdə baş vermiş hərbi

cinayətlərin nəticələrinin aradan qalxması ilə nail olmaq olar.

“Bu gün biz Xocalının 9 km-lik “Srebrenitsa Anaları” Assosiasiyasının rəhbəri Munira Sübaşiq Xocalı ilə Srebrenitsa faciələrinin mahiyyət olaraq eyni cinayət olduğunu qeyd edib. Bildirib ki, Srebrenitsada olduğu kimi, Xocalıda da nəhayət, ədalət öz yerini tapmalıdır.

ATƏT-in dözümsüzlük və diskriminasiya ilə mübarizə üzrə keçmiş xüsusi nümayəndəsi professor Bülent Şenay vurğulayıb ki, postmünaqişə realiliyi kontekstində Ermənistan sülhə maraqlı olduğunu göstərmək üçün Xocalı cinayətinin ləkəsi ilə hesablaşmalıdır.

Beynəlxalq koalisiyanın üzvləri Xocalı-Ağdam yolundakı “ölüm

dəhlizi”-nə yürüş barədə öz təəsüratlarını bölüşüblər.

“Srebrenitsa Anaları” Assosiasiyasının rəhbəri Munira Sübaşiq Xocalı ilə Srebrenitsa faciələrinin mahiyyət olaraq eyni cinayət olduğunu qeyd edib. Bildirib ki, Srebrenitsada olduğu kimi, Xocalıda da nəhayət, ədalət öz yerini tapmalıdır.

ATƏT-in dözümsüzlük və diskriminasiya ilə mübarizə üzrə keçmiş xüsusi nümayəndəsi professor Bülent Şenay vurğulayıb ki, postmünaqişə realiliyi kontekstində Ermənistan sülhə maraqlı olduğunu göstərmək üçün Xocalı cinayətinin ləkəsi ilə hesablaşmalıdır.

Soyqırımı və Kütləvi Qırğınlar Qarşı Budapeşt Mərkəzinin direktoru Giorgi Tatar beynəlxalq koalisiyanın bölgədə dayanıqlı sülh üçün Azərbaycan və Ermənistan hökumətlərinə ünvanlanmış müraciətini oxuyub.

“2020-ci il müharibəsindən sonra Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin regionda sülh erasının başladığını elan etdiyi bir şəraitdə beynəlxalq vətəndaş cəmiyyəti üçün də hərəkətə keçmək, cəzasızlıq və susqunluğa son vermək, Xocalı barədə ədalətə nail olmaq zamanıdır”, – deyər müraciətdə bildirilir. Müraciətdə Ermənistan hökumətinə Xocalı cinayətini tanımağa çağırış da yer alıb.

Giorgi Tatar koalisiyanın Xocalı cinayətinin etiraf edilməsi mövzusunda, həmçinin dayanıqlı sülhə nail olmaq məqsədilə Ermənistan və Azərbaycan cəmiyyətləri arasında dialoq təşəbbüsünü başlatdığını deyib.

Ədalət uğrunda fəaliyyətləri üçün koalisiya üzvlərinə təşəkkürünü bildirən Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin xüsusi tapşırıqlar üzrə səfəri Elşad İskəndərov keçid ədalətinin müasir dünyada sülhə xidmət edən vacib amil olduğunu vurğulayıb. “Bu gün sizin bu təşəbbüsə başlaya biləcəyiniz, Qarabağda ilk xarici heyət olaraq Xocalı qurbanları üçün anım tədbirləri keçirməyiniz Azərbaycanın müharibədə Qələbəsi təmin edib. Əminəm ki, növbəti illər bu tədbirləri Xocalının özündə keçirə biləcəksiniz”, – deyər o əlaqədar deyib.

Gəncə teatrında “Əbədiyyət marşalı”

Tamaşa Ümummilli lider Heydər Əliyevin 100 illiyinə həsr olunub

Gəncə Dövlət Dram Teatrında Aydın Murovdağlının poemaları əsasında Yusif Cəfərovun səhnələşdirməsində “Əbədiyyət marşalı” adlı tamaşa-kompozisiya hazırlanıb.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş səhnə işində onun tariximizdəki müstəsna xidmətlərindən, 1993-cü ildə xalqın çağırışı ilə hakimiyyətə qayıdışından, xəritədən silinmək qorxusu ilə üz-üzə qalmış Azərbaycan dövlətini xilas etməsindən, qurduğu müstəqil Azərbaycanın bu gün əmin əllərdə olmasından, 44 günlük şanlı Zəfərimizdən bəhs edilir.

Tamaşada kölgə oyunundan, sənədli video görüntülərdən də istifadə olunub. Quruluşçu rejissor Yusif Cəfərov, rəssam Mirzə Mehdi, musiqi tərtibatçısı Səleddin Həsənovdur. Rolları Əməkdar artistlər Sevdə Orucova, Ramiz Vəliyev, Salam İsmayıl, aktyorlar Günay Cabbarova, Ruslan Hüseynov, Həsən Cəfərov ifa edirlər. Xatırladaq ki, Həsən Cəfərov həm də Vətən müharibəsi iştirakçısıdır.

Səhnədə “Ölüm qatarı”

Ağdam Dövlət Dram Teatrında 20 Yanvar hadisələrindən bəhs edən “Ölüm qatarı” adlı tamaşanın premyerası olub.

Gənc yazar Kənan Yusifoğlunun eyniadlı pyesi əsasında hazırlanan səhnə işinə teatrın baş rejissoru Kerim Həsənov quruluş verib. Musiqi tərtibatçısı Elşən Cəfərov,

quruluşçu rəssam Qönçə Həzizadədir.

90-cı illərin ağır sosial-siyasi proseslərinə nəzər salınan tamaşada rolları Kerim Həsənov, Elmır Hümətov, Nurlan Əliyeva, Elşən Cavadov, Fərhad Fərhadzadə, Ülviyyə Qasimova, Zöhrab İmaməliyev, Camal Zamanov, Səda İbrahimov, Anar Əhmədov, Sadiq Bağirov, Hakim Cəfəri, Elman Məhərrəmov, Fatimə Quliyeva və Sərdar Əlizadə oynayırlar.

Rayon sakinləri ilə yanaşı Gəncədən gəlmiş bir qrup ziyalının da izlədiyi tamaşa maraqla qarşılanıb.

Ocağımızın odu sönməsin!

əvvəli səh. 1-də

mine görə, Od çərşənbəsində ocaq yandırır, qazan qaynatsan, ilin sonuna qədər “ocağın yanar, qazanın qaynar” olar.

Çərşənbə tonqalları üzərindən atlayaraq dilə gətirdiyimiz “Ağrım-ugrum tökülsün, oda düşüb kül olsun” kimi deyimlər isə səhətimizlə bağlı problemlərdən qurtulmaq məqsədilə söylenilir.

Ən qədim zamanlardan üzü bəri od insan üçün sirr qaynağıdır. Onun əldə edilməsi insanların böyük tapıntı, yaşam üçün əvəzsiz bir vasitədir. Od, ocaq yaşayışın rəmzidir. Təsədüfi deyil ki, bu gün yaşadığımız evə ocaq da deyir. Arxeoloqlar insan məskənlərini həm də ocaq yerlərindən, kül yığıntılarından bəlli edə bilirlər.

Mifik düşüncədə od xilaskar kimi qavranıldığı üçün müqəddəs hesab edilib. Odlu bağlı inanclar, andlar və s. bu sakrallığın göstəricisidir. Xalq yaddaşında odlu bağlı xeyli deyim-duyum nümunələri var. Məsələn, “Ocaq yananda səs çıxırsa, deyirlər ki, kiməsə sözünü danışır”, “Ocağı dağdan xeyir tapmaz”, “Od çərşənbəsində ocağı boş qoymazlar”, “Od qalar – köz olar, qız qalar – söz olar”, “Oda pənah aparının ocağı sönməz”, “Odlu oynayan od-suz qalar”, “Od yanan yerden tüstü çıxar”, “Ocağı söndürən çox olar, yandıran az” və s. nümunələrdə odun inanclar sisteminə fərqli semantika daşdığı görünür. Odlu bağlı alqışlar isə onun insan həyatındakı vacib əhəmiyyətini diqqətə çatdırır: “Ocağın odlu, qazanın qaynar olsun”, “Ocağına nur çilənsin”, “Ocağın bərkətlə olsun”. Od həm də ulularımızın and yeri olub: “Od haqqı”, “Gün haqqı”, “Çırağ haqqı”...

Ocağımızın odu sönməsin! Qarşıda iki ilaxır çərşənbəsi var: martın 7-də Yel, 14-də Torpaq çərşənbələri qeyd olunacaq.

F.Yunisli

4 region

Xəbər verdiyimiz kimi, Xocalı soyqırımının 31-ci ildönümü münasibətilə bölgələrdəki mədəniyyət müəssisələrində anım tədbirləri keçirilib.

Heydər Əliyev adına Xaçmaz rayon Mədəniyyət Mərkəzində keçirilən tədbirdə mədəniyyət işçiləri və məktəblilər “Xocalı” unutmayaq!” adlı ədəbi-bədii kompozisiya ilə çıxış edib, vətənpərvərlik ruhunda şeirlər söyləyiblər.

Quba şəhər Uşaq incəsənət məktəbində Xocalı soyqırımının 31-ci ildönümünə həsr olunmuş anım tədbiri keçirilib. Tədbirdə şagirdlər tərəfindən ədəbi-bədii kompozisiya təqdim olunub.

Siyəzen rayon Heydər Əliyev Mərkəzi, rayon Mərkəzi Kitabxanası, Gənclər və İdman İdarəsi, Gənclərin İnkişaf və Karyera Mərkəzi Siyəzen rayon nümayəndəliyinin birgə təşkilatçılığı ilə “Xocalı soyqırımını unutmayaq!” adlı tədbir təşkil olunub.

Qusar rayon Heydər Əliyev Mərkəzində “Heydər Əliyev – Xocalı soyqırımının tanınılmasının əsas təşəbbüskarı” adlı anım tədbiri keçirilib.

İsmayilli rayon mədəniyyət müəssisələrində, eləcə də digər idarə və müəssisələrdə Xocalı soyqırımı ilə əlaqədar tədbirlər keçirilib. Bildirilib ki, ötən əsrin 90-cı illərində Azərbaycan xalqına qarşı törədilən qırğınlar, xüsusilə də Xocalı soyqırımı xalqımızın yaddaşından heç vaxt silinməyəcək. Çıxışlardan sonra Xocalı soyqırımına həsr olunmuş “The son” adlı film və videoçarxlar nümayiş etdirilib.

Şəki şəhər 2 nömrəli Uşaq musiqi məktəbində “Xocalım – qanlı xatirəm” adlı tədbir keçirilib. Xocalı soyqırımına həsr edilmiş şeirlər səsləndirilib, musiqilər ifa olunub.

Balakən rayon Uşaq incəsənət məktəbində “Xocalı soyqırımını unutmadiq” adlı anım tədbiri keçirilib. Xocalıda törədilən qırğından bəhs edilən film izləniləndən sonra şagirdlərin ifasında ədəbi-bədii kompozisiya təqdim olunub. İştirakçılar məktəbin Rəssamlıq şöbəsi şagirdlərinin soyqırımı ilə bağlı rəsm əsərlərinin sərgisinə də baxıblar.

***

Doğma yurdlara aparar yollar...

Uzunluğu 123,6 kilometr olan Horadiz-Cəbrayıl-Zəngilan-Ağbənd avtomobil yolunda (Zəngəzur dəhlizi) işlərin 73 faizi icra olunub.

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyindən verilən məlumata görə, yolun 77,5 kilometrlik hissəsi 6, qalan 46,1 kilometrlik hissəsi isə 4 hərəkət zolaqlıdır.

Layihə üzrə yolun 70,2 kilometrlik hissəsində torpaq yatağı inşa olunub. Hazırda yatağın tikintisi yekunlaşmış hissə boyu yol əsası inşa edilir, asfaltlanma işləri görülür. Ortalama 48 kilometrlik hissədə hamarlayıcı lay, 38 kilometrlik hissədə əsasın alt

Qan yaddaşımızın Xocalı səhifəsi

Sabirabad şəhər Ü.Hacıbəyli adına Uşaq musiqi məktəbində “Laylay, Xocalım, laylay” adlı tədbir keçirilib. Məktəbin şagirdləri tərəfindən Xocalı haqqında şeirlər söylənilib.

Hacıqabul şəhər Folklor klubunda rayon mədəniyyət işçilərinin birgə təşkilatçılığı ilə “Qisas qiyamətə qalmadı” adlı ədəbi-bədii kompozisiya təqdim olunub.

***

Sumqayıt Dövlət Rəsm Qalereyasının təşkilatçılığı ilə Sumqayıt şəhər Heydər Əliyev Mərkəzində “Unutmadiq, Xocalı!” adlı sərgi keçirilib. Sərgidə rəssam Nizami Dadaşovun Xocalı soyqırımına həsr olunan əsərləri nümayiş olunub.

Abşeron Rayon İcra Hakimiyyətinin təşəbbüsü, rayon Mədəniyyət Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə Xırdalan şəhər Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən anım tədbirində Xocalı faciəsi qurbanlarının və şəhidlərin xatirəsi yad edilib. Tədbirdə Xocalı həqiqət-lərini əks etdirən videoçarx və “Qanlı torpaq” tamaşası nümayiş etdirilib.

***

Ağstafa Dövlət Rəsm Qalereyasında gənc rəssamların əl işlərindən ibarət “Xocalı uşaqların gözü ilə” adlı rəsm sərgisi təşkil olunub.

Qazax şəhər 1 nömrəli Uşaq musiqi məktəbinin təşkilatçılığı ilə “İnsanlığa qarşı törədilmiş cinayət” adlı tədbir keçirilib. Şagirdlər tərəfindən kompozisiya təqdim edilib.

Tovuz rayon Düz Qırıqlı kənd Uşaq musiqi məktəbində “Tarixin qan yaddaşı – Xocalı” mövzusunda konfrans keçirilib. Çıxışlarda Xocalıda törədilən soyqırımı barədə geniş məlumat

verilib, bu faciənin dünyaya çatdırılmasında Azərbaycan gəncliyinin üzərinə düşən vəzifələrdən danışılıb.

***

Naftalan şəhər Heydər Əliyev Mərkəzi və şəhər Gənclər və İdman İdarəsinin təşkilatçılığı ilə “Xocalı həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında Ümummilli lider Heydər Əliyevin rolu” mövzusunda tədbir keçirilib. Çıxışlarda bildirilib ki, Ulu öndərin təşəbbüsü ilə 1994-cü il fevralın 24-də Milli Məclis “Xocalı soyqırımı günü haqqında” qərar qəbul edib, BMT-yə, dünyada dövlətlərinə müraciət olunaraq qətləmin mahiyyəti açıq-

calıya həsr olunmuş şeirlər səsləndirilib, faciə ilə bağlı kompozisiya nümayiş etdirilib.

***

Şəmkir rayon MKS-nin Uşaq şöbəsi və Oxuculara xidmət şöbəsi tərəfindən “Xocalı qan yaddaşımızdır”, “Xocalı fəryadı” başlığı altında açıq havada ki-tablardan ibarət sərgi təşkil olu-nub.

***

Göyçay rayon MKS-nin Mərkəzi Kitabxanasında “O gün gələcək” adlı tədbir keçirilib. Xo-

Nizami Gəncəvi adına Masallı rayon Mədəniyyət Mərkəzinin səhnəsində “Xocalı –şəhid şəhər” adlı tamaşa-kompozisiya təqdim olunub. Tamaşanın quruluşu Masallı Xalq teatrının rejissoru Cəmaləddin Əliyevə, musiqisi Ruslan Zahidovə, səhnə tərtibatı isə Elşəvər Əliyevə aiddir. Rolları Masallı Xalq teatrının aktyorları, Masallı Dövlət Regional Kollecinin müəllim və tələbələri ifa ediblər.

***

Astara rayon Heydər Əliyev Mərkəzində “Xocalı soyqırımını Azərbaycan xalqının qan yaddaşdır” mövzusunda tədbir keçirilib. Tədbirdə mərkəzin fondunda qorunan Xocalı şəhidlərinin fotosəkilləri, “Elektron kitabxana”da saxlanılan kitabların və rəssamlıq dərnəyi üzvlərinin əl işlərindən ibarət sərgi nümayiş etdirilib.

***

Neftçala rayon C.İsmayilov adına Uşaq incəsənət məktəbində keçirilən tədbirdə rayon Mədəniyyət Mərkəzinin kollektivi ədəbi-bədii kompozisiya ilə çıxış edib.

***

Şəmkir rayon MKS-nin Uşaq şöbəsi və Oxuculara xidmət şöbəsi tərəfindən “Xocalı qan yaddaşımızdır”, “Xocalı fəryadı” başlığı altında açıq havada ki-tablardan ibarət sərgi təşkil olu-nub.

***

Göyçay rayon MKS-nin Mərkəzi Kitabxanasında “O gün gələcək” adlı tədbir keçirilib. Xo-

calıya həsr olunmuş şeirlər səsləndirilib, faciə ilə bağlı kompozisiya nümayiş etdirilib.

Hazırladı: N.Məmmədli

YARAT Müasir İncəsənət Məkanı tanınmış gənc rəssamların əsərlərindən ibarət “İncə müşahidələr” səyyar qrup sərgisini Saatlıda təqdim edir.

Martin 1-də açılacaq sərginin əsas ideyası rəssamların gözü ilə gündəlik həyata başqa baxış bucağı təqdim etməkdir. Sərgi, periferik ola bilən, lakin diqqət yetirilməsi bəlkə də mühüm sayılan və ilk baxışdan bəsit görünən anları vurğulayır. Sadə bir günü dəyərləndirmək üçün ətrafı və hadisələri incəliklə müşahidə etmək kifayətdir. Rəssamlar adətən bizim nəzərimizdən qaçırdığımız və diqqət etmədiyimiz mövzuları qabardır. Bu mövzular zaman və məkan anlayışları, yaddaş və şəxsiyyət, sadə insan duyğuları və onun hekayələri, mədəniyyət və xalq dəyərləri ola bilər.

Fotoqraf Dadaş Adna sadəliyin poetikasını – insanların və onların ətrafını, doğma kəndinin təbiət mənzərələrini, insan istəklərinin incə çalarlarını işıqlandırır.

Oxşar üsul ilə “Bəs birdən” videoinstallasiyasında Mehriin Əlili öz ətrafını müşahidə edir: o, meqapolis və kənd həyatından olan kadrları müqayisə edərək, mövcud və paralel realığı araşdırır, eger onun ailəsi şəhərə üz tutmasaydı həyatının necə fərqli ola biləcəyini düşünür. Şəhərin portretində özünü göstərən insan verdişləri Elturan Məmmədovun

silsilələrində də yaxından müşahidə olunur.

Rəssam Ramal Kazım sadə görü-nən insan emosiyalarının və hissələrinin

mürəkkəbliyini qrotesk, güclü duyğular oymatmaq üçün çox qabarıq formada göstərir. Nadir Eminovun “Okey, bu-mer” installasiyası isə post-modern cəmiyyətə və onun mübarizə mexanizmlərinə bir ironiyadır.

Sərgi universal mövzular ətrafında düşüncələri də əks edir. Rəssam Soltan Soltanlı öz əsərləri ilə insan həyatının ekzistensial suallarını və so-nun mübarizə həyatına keçirir. O, əsərlərində sevgi, əmək, itki və insan münasibətləri kimi mövzulara istinad edir və rəsmlərinə, özəl detallarla zəngin olan həyat

anlayışını açıqlayan, başlıca niyyətini anladan adlar verir.

Habib Saherin “Qodonu gözləyərkən” installasiyası itkiləri əks etdirir, davamlı yenilənmə yolu ilə insanın öz keçmişini araşdırması və onunla barışmasını bəyan edir. Rəssam Rəşad Babayevin “Dərviş” əsəri isə məkan və zamandan şüurlu şəkildə azad olmağın mediativ vəziyyətini təmsil edir.

Ekspozisiyaya YARAT-ın daimi kolleksiyasından, eləcə də rəssamların özlərinin təqdim etdiyi əsərlər daxildir. Ənənəvi olaraq sərgi əsasında YARAT heyəti və rəssamlar tərəfindən ustad dər-si proqramları da nəzərdə tutulub.

Sərgi Mədəniyyət Nazirliyi, Sabirabad Regional Mədəniyyət İdarəsi və Saatlı Dövlət Rəsm Qalereyasının təşkilatı dəstəyi ilə keçirilir.

“Ölülər” tamaşası ilk dəfə Heydər Əliyev Mərkəzində nümayiş olunub

Xəbər verdiyimiz kimi, Heydər Əliyev Mərkəzi Ümummilli liderin anadan olmasının 100 illiyi münasibətilə “Heydər Əliyev və milli teatr sənəti” adlı layihəyə başlayıb. Fevralın 24-də layihə çərçivəsində Ulu öndərin ən çox sevdiyi səhnə əsərlərindən biri – Cəlil Məmmədquluzadənin “Ölülər” pyesinin tamaşası ilk dəfə Heydər Əliyev Mərkəzinin səhnəsində nümayiş olunub.

Tamaşa Heydər Əliyev Mərkəzinin və Mədəniyyət Nazirliyinin birgə təşkilatçılığı ilə Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrının təqdimatında göstərilib.

Tamaşadan əvvəl Ulu öndərin əsərlə bağlı fikirlərini əks etdirən videoçarx təqdim olunub. “Ölülər”i dərin fəlsəfi əsər adlandıran Heydər Əliyev pyesin milli ruhunu xüsusi vurğulayıb, onun bənzərsiz, tarixi əsər olduğunu qeyd edirdi. Heydər Əliyev gənc yaşlarından teatra çox bağlı idi. Məktəb və tələbəlik illərində dram dərnəklərində iştirak edən Heydər Əliyev teatrı çox sevirdi, Azərbaycan milli teatrını milli sərvətimiz adlandırdı.

“Ölülər” pyesi bu dəfə mükməl akustikaya malik olan dünyanın ən yaxşı zallarından birində – Heydər Əliyev Mərkəzinin “Auditorium” zalında təqdim edilib. Zalın səhnəsinə uyğun tamaşa üçün rəngarəng dekorasiyalar qurulub. Aktyorların kostyumları məhz bu təqdimat üçün xüsusi hazırlanıb. Qara Qarayevin 1966-cı ildə Akademik Dram Teatrında “Ölülər” tamaşasına (quruluşçu rejissor Tofiq Kazimov) bəstələdiyi musiqi isə yeni versiyada təqdim edilib.

Quruluşçu rejissoru və rəssamı Xalq artisti Azər Paşa Nemətov olan tamaşada ümumilikdə 27 aktyor iştirak edib. “Ölülər”in Şeyx Nəsrullahı Xalq artisti Nu-

rəddin Mehdiqanlı, Kefli İsgəndəri Əməkdar artist Anar Heybətov bu tamaşada baş rol ifaçıları kimi 87-ci dəfə məhz Heydər Əliyev Mərkəzində səhnəyə çıxıblar.

Səhnə əsərinin budəfəki təqdimatında aktyor nəsilələrinin qovuşması da müşahidə olunub. Tamaşada gənc, orta və yaşlı nəslin aktyorları rol alıblar: ən gənc ifaçı Cəlil rolunu oynayan 12 yaşlı Səccat Kazimov, səhnədəki ən qocaman aktyor isə 85 yaşlı Xalq artisti Rafiq Əzimov olub. Səhnə əsərində həmçinin Xalq artistləri Əli Nur, Hacı İsmayilov, Kazım Abdullayev, Ləzəz Mustafayeva, Sabir Məmmədov, Əməkdar artistlər Aslan Şirin, Elxan Quliyev, Elşən Rüstəmov, Əlvida Cəfərov, Kazım Həsənquliyev, Mətləb Abdullayev, Məzahir Cəlilov, Mirzə Ağabəyli və başqaları rol alıblar.

Cəlil Məmmədquluzadənin 1909-cu ildə yazdığı dörd məclis

və beş pərdədən ibarət “Ölülər” tragikomediya ilk dəfə 1916-cı il aprelin 29-da Bakıda, Tağıyev teatrında səhnələşdirilib. Tamaşanın ilk rejissoru görkəmli teatr xadimi Hüseyn Ərəblinski olub. Şeyx

Nəsrullah rolunu Əliqulu Qəmküsar, İsgəndər rolunu isə Mirzəəğa Əliyev oynayıb. “Ölülər”in ikinci tamaşası 1916-cı il avqustun 17-də Şuşada, vaxtilə Xurşidbanu Nəvanın yaratdığı qızlar məktəbində tamaşaya qoyulub.

Pyes milli dramaturgiyamızda ilk tragikomediya janrlı əsərdir və ötən müddətdə həm Azərbaycanda, həm də xaricdə tamaşaya qoyularaq böyük müvəffəqiyyət qazanıb.

“Ölülər”in Heydər Əliyev Mərkəzindəki nümayişi də anşlaqla keçib.

Tamaşanın sonunda səhnə əsərinin hazırlanmasında iştirak edən bütün yaradıcı heyət Heydər Əliyev Mərkəzinin təşəkkürnamələri və hədiyyələri ilə təltif olunub.

“Bir millət, iki dövlət: Azərbaycan-Türkiyə” adlı konsert

rəbərliliyi uğrunda misilsiz işlər görüb. Ulu öndərin yüksək ideyaları, amalları bu gün də Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi

ilə uğurla davam və inkişaf etdirilir.

Türkiyəli müğənni Orxan Çakmak qeyd etdi ki, Heydər Əli-

vin hər zaman diqqət yetirdiyi Türkiyə-Azərbaycan birliyi bu iki qardaş ölkə ilə məhdudlaşmır, bütövlükdə Türk dünyasının güclənməsində də böyük rol oynayır: “Hazırda Türkiyə-Azərbaycan əlaqələri ən yüksək səviyyədədir. Bizi birləşdirən tarixi köklər, həm də mədəni əlaqələrdir”.

Çıxışlardan sonra rəngarəng konsert proqramı təqdim edildi. “Buta” ansamblının (bədi rəhbər Rövşən Qurbanov) müşayiəti ilə Əməkdar artist Nuriyyə Hüseynova, solistlər Orxan Çakmak və Çilənay Hüseynovanın ifalarında xalq və bəstəkar mahnıları səsləndirildi. Çıxışlar alqışlarla qarşılandı.

S.Fərəcov

Yuğ Teatrının baş rejissoru Qazaxıstanda iki tamaşa hazırlayacaq

Dövlət Yuğ Teatrının baş rejissoru Mikayıl Mikayılov tamaşa hazırlamaq üçün Qazaxıstana dəvət olunub.

Rejissor Qazaxıstanın iki teatrında – Karaqanda şəhərindəki K.Stanislavski adına Rus Dram Teatrında A.Saqarelinin “Xanuma” pyesini, Astanadakı K.Kuanışbayev adına Qazaxıstan Dövlət Akademik Musiqili Dram Teatrında isə F.Zellerin “Ata” pyesini səhnələşdirəcək.

“Xanuma”nın premyerası aprel ayında olacaq. “Ata” pyesinin tamaşası isə iyun ayına nəzərdə tutulub.

Tələbələrin “Pillə”si — tamaşa qəbulu başlanıb

Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti (ADMIU) 100 illik yubileyi münasibətilə “Pillə 2” tələbə tamaşaları festivalına səhnə əsərlərinin qəbuluna başlayıb.

5-9 iyun tarixlərində keçiriləcək festival tələbələri yaradıcılığa ruhlandırmaq, gənc istedadların aşkarlanması, na dəstək olmaq və teatr tədrisi prosesini aktivləşdirmək məqsədi daşıyır.

ADMIU-nun Teatrşünaslıq kafedrasının müəllimlərindən ibarət münisiflər heyətinin qiymətləndirməsi əsasında seçilən səhnə işləri “Ən yaxşı tamaşa”, “Ən yaxşı kişi rolu” və “Ən yaxşı qadın rolu” nominasiyaları üzrə təltif olunacaq. Münisiflər heyətinin və gənc tənqidçilərin xüsusi mü-kafatları da nəzərdə tutulub.

“Kod adı: V.X.A” növbəti dəfə səhnədə

Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrında “Kod adı V.X.A” tamaşası növbəti dəfə uğurla nümayiş olunub.

Teatrın baş rejissoru Əməkdar incəsənət xadimi Mehriban Ələkbərzadənin müəllifi və quruluşçu rejissoru olduğu tamaşa böyük şair, ictimai xadim Əhməd Cavadın (1892-1937) 130 illiyinə və repressiyaya məruz qalmış görkəmli ziyalıların xanımlarına, eləcə də 1937-ci il repressiyası qurbanlarının 85 illiyi münasibətilə ötən il səhnələşdirilib. Tamaşa tarixi-sənədli faktlara isti-

nadla ötən əsrin 30-cu illərinin mənzərəsini təsvir edir.

Tamaşanın quruluşçu rəssamı Mustafa Mustafayev, bəstəkarı Azər Hacıqəşgəri, işıq üzrə rəssamı Vadim Kuskov, plastik həll müəllifi Ceyhun Dadaşov, rejissorları Nihad Qulamazadə, Gülnar Hacıyeva, rejissor assistentləri Günay Qasimova və Sevdə Hacışəmiyevadır.

Səhnə əsəri Əhməd Cavadın xanımı Şükrüyyə Axundzadənin və digərlərinin təmsalında 30-40-cı illərdə 26 min qadının məşəqqətli həbs və sürgün həyatının sənədli-bədii təcəssümüdür.

“Heydər Əliyev ili”

Mədəniyyətimizin böyük hamisi

Ümummilli lider

Heydər Əliyev

böyük siyasət-

də olduğu bir

qərindən artıq

dövrə, doğma

xalqının taleyində

tarixi rol oynamaq-

la bərabər, mədəni

irsimizin qorunması

və zənginləş-

dirilməsi,

milli incə-

sənətin, ədəbiyyatın inkişafı,

respublikada mədəni-maarif işinin

qabaqcıl səviyyədə təşkil sahəsində də müstəsna xidmətlər

göstərib.

Heydər Əliyevin mədəniyyətə diqqət və qayğısı onun dövlət xadimi kimi fəaliyyətinin bütün mərhələlərində – sovet Azərbaycanına rəhbərlik etdiyi illərdə, Moskvada, SSRİ rəhbərliyində çalışdığı vaxtda və müstəqil Azərbaycana onillik prezidentliyi dövründə tarixin yaddaşına çoxsaylı səhifələrlə yazılıb. O, hər zaman və hər yerdə Azərbaycan mədəniyyətinin böyük hamisi olub. Bununla bağlı illərin xronikəsindən seçdiyimiz məqamları “Heydər Əliyev ili”nə töhfə olaraq diqqətinizə təqdim edirik...

İllərin xronikəsindən (16)

1978-ci il 15 fevral

Moskvada P.İ.Çaykovski adına Moskva Dövlət Konservatoriyasında Azərbaycanın böyük bəstəkarı Qara Qarayevin anadan olmasının 60 illiyi münasibətilə yubiley mərasimi keçirilib. Respublikanın rəhbəri Heydər Əliyev mərasimdə iştirak edib.

1978-ci il 23 mart

Azərbaycan KP MK-nın Birinci katibi Heydər Əliyev SSRİ-dəki Lenin muzeylərinin rəhbərlərinin Bakıda keçirilən Ümumittifaq müşavirəsinin iştirakçıları qəbul edib. Görüşdə muzey işinin təşkili, bu sahədə qabaqcıl təcrübə və problemlərdən söz açılıb.

1978-ci il 20-21 aprel

Azərbaycanın yeni Konstitusiyasının qəbulu ilə bağlı 9-cu çağırış respublika Ali Sovetinin 7-ci növbədənkənar sessiyası keçirilib. Heydər Əliyev sessiyada “Azərbaycan SSR Konstitusiyasının layihəsi və onun ümumxalq müzakirəsinin yekunları haqqında” məruzə edib, həmçinin yekun söz söyləyib. 21 aprelə qəbul edilən yeni Konstitusiyada Azərbaycan dili respublikanın dövlət dili kimi (madde 73) təsbit olunub.

1978-ci il 30 aprel

Heydər Əliyev Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrında C.Rossininin “Seviliya bərbəri” operasının təmsiyasının premiyerasına baxdıqdan sonra yaradıcı heyətlə görüşüb. Əsas partiyarı (Fiqaro) Müslüm Maqomayev ifa edib. Dünya şöhrəti qazanmış müğənni bir neçə il fasilədən sonra yenidən opera tamaşasında səhnəyə çıxıb.

1978-ci il 18 may

Heydər Əliyev Azərbaycan müəllimlərinin VI qurultayında nitq söyləyib.

***

Mədəniyyət, incəsənət, ədəbiyyat xadimləri yaradıcılıq nailiyyətlərinə görə dövlət təltiflərinə layiq görüldü.

1978-ci il 10 yanvar

Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin fərmanı ilə teatr sənətinin inkişafında xidmətlərinə görə bir qrup şəxsə fəxri adlar verilib: “Xalq artisti” – Çimnaz Babayeva, Vladimir Pletnyov, Tamilla Şirəliyeva (Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının balet solistləri); Bəhrəm Mənsurov (Opera və Balet Teatrının orkestrinin solisti); Məhluqə Sadıqova (Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrının artisti) “Əməkdar incəsənət xadimi” – Kazım Əlverdibəyov (Akademik Opera və Balet Teatrının dirijoru); Cənəttə (Cənətt) Salimova (Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının quruluşçu rejissoru). “Əməkdar artist” – Arif Babayev, Mais Salmanov, Fidan Qasımov, Tamilla Məmmədova, Adil Məlikov (Akademik Opera və Balet Teatrının solistləri); Vəqif Əsədov (C.Məmmədquluzadə adına Naxçıvan Dövlət Musiqili Dram Teatrının artisti); Mobil Əhmədov (Ş.Qurbanov adına Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrının artisti), Lyudmila Duxovnaya (Dövlət Rus Dram Teatrının artisti); Faiq Qasımov (C.Cabbarlı adına Kirovabad (Gəncə) Dövlət Dram Teatrının artisti); Firdovsi Naibov (M.Qorki adına Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrının artisti) və başqaları.

1978-ci il 11 yanvar

Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin fərmanı ilə musiqi ifaçılığı inkişafında xidmətlərinə görə bir qrup şəxsə fəxri adlar verilib: “Xalq artisti” – Həbib Əliyev, Fərhad Bədəlbəyli (M.Mağomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının solistləri); Afaq Məlikova (Azərbaycan Dövlət Rəqs Ansamblının solisti).

“Əməkdar artist” – Rafiq Babayev (Dövlət Mahnı Teatrının musiqi rəhbəri), Teymur Mirzəyev, Rəuf Babayev, Arif Hacıyev, Lev Yelisavetski (“Qaya” Azərbaycan Dövlət Konsert-Estrada Orkestrinin solistləri); İlyas Hüseynov, Fərhad Quluzadə (Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestrinin solistləri); Zilfa Babazadə (Dövlət Mahnı Teatrının solisti) və başqaları.

Davud Qədimov (Mədəniyyət Nazirliyi repertuar-redaksiya kollegiyasının üzvü); Validə Rəsulova (pianoçu, Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının müəllimi).

***

Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin fərmanı ilə böyük mədəniyyət xadimi Mehriban Ələkbərzadənin müəllifi və quruluşçu rejissoru olduğu tamaşa böyük şair, ictimai xadim Əhməd Cavadın (1892-1937) 130 illiyinə və repressiyaya məruz qalmış görkəmli ziyalıların xanımlarına, eləcə də 1937-ci il repressiyası qurbanlarının 85 illiyi münasibətilə ötən il səhnələşdirilib. Tamaşa tarixi-sənədli faktlara isti-

1978-ci il 24 may

Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin fərmanı ilə zəhmətkeşlərə mədəni xidmət sahəsində xidmətlərinə görə bir qrup mədəniyyət və maarif idarələri işçisinə (kitabxana, mədəniyyət evi, muzey, xalq teatrı, kinoklub solistləri, musiqi məktəbi müəllimi, mədəni-kütləvi iş fəalları və b.) “Əməkdar mədəniyyət işçisi” fəxri adı verilib.

1978-ci il 22 iyun

Kinematografiya sahəsində xidmətlərinə görə və 70 illik yubileyi ilə əlaqədar kinooperator, Əməkdar incəsənət xadimi Mirzəbəy Mustafayev, musiqi sənətinin inkişafında xidmətlərinə görə və 60 illiyi ilə əlaqədar olaraq bəstəkar, Əməkdar incəsənət xadimi Hacı Xanməmmədov Azərbaycan SSR Ali Sovet Rəyasət Heyətinin Fəxri fərmanı ilə təltif edilib.

1978-ci il 27 iyun

Sovet ədəbiyyatının inkişafında xidmətlərinə görə və anadan olmasının 80 illiyi ilə əlaqədar olaraq şair Yuri Fidler Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fəxri fərmanı ilə təltif edilib.

Hazırladı: V.Orxan
(davamı var)

Xalq artisti, tanınmış vokalçı

Əli Əsgərov vəfat edib

Azərbaycan mədəniyyətinə itki üz verib. Tanınmış vokalçı, Xalq artisti, Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının solisti Əli Əsgərov fevralın 23-də, ömrünün 62-ci ilində vəfat edib.

Əli Rəhim oğlu Əsgərov 25 noyabr 1961-ci ildə Bakıda anadan olub. Ü.Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının (indiki Bakı Musiqi Akademiyası) vokal şöbəsini və aspiranturasını bitirib. 1989-cu ildən Akademik Opera və Balet Teatrının solisti idi. Teatrın səhnəsində bir çox opera tamaşalarında, eləcə də Fransa, Almaniya, Rusiya, Türkiyə, Ukrayna, Gürcüstan və s. ölkələrdə opera festivallarında, vokal müsabiqələrində çıxış edib, laureat adını qazanıb. 1997-ci ildə Bakıda Bülbül adına Vokalçıların I Beynəlxalq Müsabiqəsinin "Qran-pri" mükafatçısı olub.

1998-ci ildə "Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti", 2012-ci ildə "Xalq artisti" fəxri adlarına, dəfələrlə Prezident mükafatına layiq görülüb.

Allah rəhmət eləsin.

“Müqəddəslərin şəhid zirvəsi”

Fevralının 24-də Bakı Şəhər Mədəniyyət Baş İdarəsi Səbail rayon MKS-nin Mərkəzi Kitabxanasında Vətən müharibəsi şəhidi İzzət Rövşen oğlu Həmidovun (2000-2020) ailəsinin iştirakı ilə “Müqəddəslərin şəhid zirvəsi” adlı tədbir keçirilib.

Tədbirdə İ.Həmidovun anası Vəfa İsmayılova və bir neçə şəhid qəhrəmanının anaları, qazilər, Azərbaycan Milli Konservatoriyasının tərkibində İncəsənət Gimnaziyasının müəllim və şagirdləri, 132-134 nömrəli təhsil kompleksinin şagirdləri, digər qonaqlar iştirak ediblər.

İ.Həmidova həsr olunmuş videoçarx nümayiş etdirildikdən sonra çıxışlar dənənilib, qəhrəmanın döyüş yolu, müharibədə göstərdiyi şücaət haqqında məlumat verilib. İncəsənət gimnaziyası şagirdlərinin ifasında “Xudayar təsnifi”, müharibə mövzusunda səhnəciklər və musiqi nömrələri təqdim olunub. Təhsil kompleksinin şagirdləri şəhidlərə həsr olunan şeirlər söyləyiblər.

Tədbirin sonunda şəhid anaları və qazilər onlara göstərilən diqqətə görə minnətdarlıqlarını bildiriblər.

İzzət Həmidov Vətən müharibəsində böyük igidlik göstərib. 2020-ci il oktyabrın 9-da Füzuli istiqamətində döyüşdə qəhrəmanlıqla şəhid olub. Ölümündən sonra “Azərbaycan Bayrağı” ordeni, “Vətən uğrunda” və “Füzulinin azad olunmasına görə” medallarına layiq görülüb.

“Azərbaycan sənədli kino salnaməsi”

Retrospektiv baxış

2023-cü ildə Azərbaycan kinosunun 125 illiyi və “Azərbaycanfilm” kinostudiyasının 100 illiyi tamam olur.

Hər iki əlamətdar yubiley münasibətilə Dövlət Film Fondunda “Azərbaycan sənədli kino salnaməsi”

adlı silsilə retrospektiv baxışlar təşkil olunacaq. Fondan verilən məlumata görə, ilk retrospektiv baxış martın 3-də keçiriləcək.

Həmin gün Azərbaycanın ilk sənədli film rejissorlarından olan Niyazi Bədəlovun (1909-1997) “150 il. Mirzə Fətəli Axundov” (1962), “Dağlarda ada” (1971; Quba rayonunun Xınalıq kəndi haqqında) və “Estafet” (1982; 1941-1945-ci illər müharibəsi qəhrəmanlarının övladlarının həyat yolu haqqında) sənədli filmləri nümayiş olunacaq.

6 yaddaş

Məncə, o, həyata da, sənətə də mehiz buna görə gəlmişdi – xatirələrdə sevgi ilə qalmaq üçün. Əslində, bu, elə də asan məsələ deyil. Çünki həyat və yaradıcılığı boyu uğura gedən yolda bəzən məcburiyyət-dən, bəzən də istəyərək ya kiminsə yolunu kəsməli, ya da kənara çəkilib kiminsə sənə əl uzatmasını gözleməlisən. Amma həyatı da, yaradıcılığı da, düşüncələri də daim işıqlı olan ləyaqətli insanlar bunun heç birisini etmir və tələyin verdiklərini minnətdarlıqla qəbul edib yaşayırlar. Sevilən aktyor Bahadur Əliyev (1933-2002) kimi...

Bunu onun yubiley gecəsinə gələn kino, sənət xadimlərinin hər biri dönə-dönə vurğuladırlar.

Fevralın 24-də Azərbaycan Dövlət Film Fondunda tanınmış aktyor, uzun illər bir çox filmlərin səslənməsində böyük əməyi olmuş Bahadur Əliyevin 90 illiyi münasibətilə tədbir keçirildi.

Sənət dostlarının, ailə üzvlərinin iştirak etdiyi tədbirdə sənətkarın həyat və yaradıcılığına, fəaliyyət dövrünə fotosərgi və videoçarxla nəzər salındı.

Azərbaycan Dövlət Film Fondunun direktoru Əməkdar incəsənət xadimi Cəmil Quliyev giriş sözündə Bahadur Əliyevin Azərbaycan kinosundakı fəaliyyəti haqqında məlumat verdi. Bildirdi ki, uzun illər “Azərbaycanfilm” kinostudiyasında çalışan və daim sənətinə sevgi ilə bağlı olan aktyor əsl kino fədailərimizdəndir. O, rollar arasında heç vaxt fərq qoymayan, ona həvalə olunan epizodik rolun belə baş obraz kimi qəbul edib, üzərində məsuliyyətlə çalışan aktyor olub.

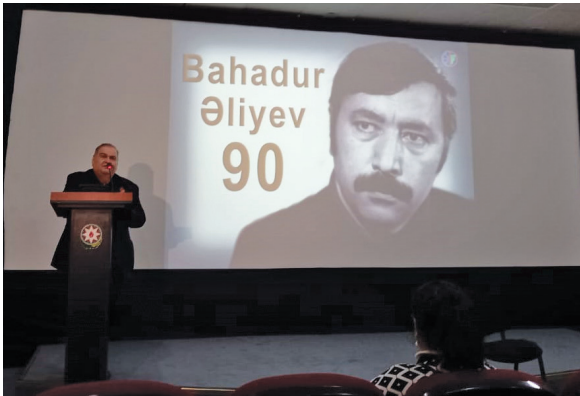
Rəssam Kamal Əhməd novator sənətkar kimi xarakterizə olunur. Onun təsvirlərində həyatın sirt və mülayim, zərif və incəliyi öz əksini tapıb. Sənət üfqlərinin genişləndiyi bir vaxtda ömrü yarıda qalan rəssamın yaradıcılıq özünəməxsusluğu həm də dərin lirizmi ilə seçilir.

Kamal Əhməd oğlu Əhmədov (Kamal Əhməd) 28 fevral 1940-cı ildə Bakıda, İçərişəhərdə dünyaya göz açıb. İnşaatçı-mühəndis olan atasının işi ilə əlaqədar ailə Ağdam rayonuna köçür. Bir müddət sonra anası vəfat edir. Sonra da atası dünyadan köçür. Kamal 18 yaşınadək Şüvəlanda uşaq evində böyüyür. Burada onun sənətə olan marağı üzə çıxır. Bunu hiss edən uşaq evinin direktoru onu sərgi və konsertlərə aparır, ədəbiyyata marağını təqdir edir.

Günlərin birində uşaq evinin kollektivi ilə Xalq şairi Səməd Vurğunun görüşü keçirilir. Həmin tədbirdə Kamal şairin şeirlərini şovqla oxuyur. Bu, şairin diqqətindən qaçmır. Onu oxşayır və parlaq gələcəyinin olacağını deyir.

Kamal sənədlərini Özim Özimizdə adına Bakı Rəssamlıq Məktəbinə verir. Görkəmli rəssam Vədicə Səmədova onun işləri ilə tanış olduqdan sonra istedadını dəyərləndirir, kömək etməyə çalışır.

Əsas işıqlı xatirədir...

Dublay sənətimizdə də müstəsna xidmətləri olan aktyor simasından çox səsi ilə tanınan sənət xadimlərendir.

Kinorejissor, Əməkdar artist Elxan Qasımov aktyorla ilk dəfə “Əhməd haradadır?” filminin çəkilişlərində tanış olduqlarını və bununla davam edən ömürlük dostluqlarının şirin xatirələrini mərasim iştirakçıları ilə bölüşdü. B.Əliyevin həyatsevər, dinamik, səmimi və nikbin adam olduğunu da yada salan E.Qasımov onun paxıllıq və həsəddən uzaq durduğunu, sənət dostlarının uğurlarına az qala onarın özlərindən çox sevindiğini və ən əsası da, heç vaxt hər hansı fəxri ad, mükafat, baş rol üçün qapılar döymədiyini dedi.

Xalq artisti, kinorejissor Oqtay Mirqasımov yubilyarın qürurlu, dürüst və həddən artıq zəhmətsever olduğunu yada saldı. Kinematografiya üçün səs, təsvir və istedad

kimi bütün vacib xüsusiyyətlərə malik aktyorun ön plan obrazlarda çəkilməməyini böyük təəssüflə vurğuladı.

Xalq artisti Xəlilə Quliyeva, Əməkdar artistlər Çingiz Əhmədov və Rəhman Rəhmanov da aktyor haqqında xatirələrini bölüşdülər. Onun istər kinofilmlərdə, istərsə də televiziyanın müxtəlif proqramlarında, ələlxüsus da “Mozalan” kinojurnalındakı kiçik, lakin yadda qalan və çoxşaxəli aktyor potensialının nümayiş etdirən rollarından bəhs etdilər.

Tədbir boyu biz aktyorun filmlərdə və televiziya verilişlərində oynadığı rollardan fraqmentləri də izlədik. Beləcə, aktyorun doğmaları başda olmaqla hamımız, sözün həqiqi mənasında, parlaq bir sənət ömrünün kövrək xatirələrində duyğulu anlar yaşadığımızı.

Həmidə

Şair kimi rəssam

Kamal isə heç kimə bənzəməmək, tamamilə fərqli olmaq istəyir. Bu, bəzən ona çətinliklər yaratsa da, inadından, sənət yolundan dönmür.

Araşdırmalarda bildirilir ki, Kamal Əhməd sovet rəhbərlərinin portretlərini çəkməkdən imtina edib. Buna görə də o, 1964-cü ildə təhsilini çətinliklə başa vurub. Hələ tələbə ikən Xalq rəssamı Səttar Bəhlulzadə ilə də tanış olur. Bu tanışlıq onun məhəvi dünyasına, yaradıcılığına, həyata baxışlarına müsbət təsir göstərir. O da Səttar kimi Nizami və Füzulinin fəlsəfəsi ilə maraqlanır, “dərviş”ə çevrilir...

Yenilikçi rəssam Cavad Mircavadovu da özünə ustad edən Kamal Əhməd yaradıcılıq yollarında bu iki sənətkarın təsvir metodlarını dərk etməyə çalışır.

S.Bəhlulzadə gənc rəssamı Azərbaycanın poeziya, fəlsəfə və muğam dünyası ilə tanış edirsə, C.Mircavadov ona Abşeronu bəxş edir. Buna görə də K.Əhməd üçün Abşeron torpağı və sakinləri ilham mənbəyi olub.

Rəssam uzun müddət Abşeronun Görədi kəndində yaşayıb-yaradı. Yerli sakinlər onu yarıuçuq evdə yaşamağa icazə verirlər. Evin qapısını, köhnə də olsa, kilimlə örtür. Elektrik cərəyanı olmadığından gecələr öz balaca otağında ağ neft lampası yandırır. Yaradıcılığında Qobustanın mədəni mirası, ruhu yaşayır...

S.Fərəcov

Teatrlarda Xocalı kədəri və Zəfər tariximiz

nü “Xocalım, biz qayıdıraq!” adlı ədəbi-bədii kompozisiya ilə qeyd edib. Teatrın kollektivi səhnə əsəri ilə Dövlət Sərhəd Xidməti Akademiyasının şəxsi heyəti, Yasamal və Binəqədi rayon məktəblərinin şagirdləri qarşısında çıxış edib

***

Salyan rayonunda Xocalı soyqırımının 31-ci ildönümünə həsr olunmuş anım tədbiri keçirilib. Anım tədbirində Salyan Dövlət Kukla Teatrının yaradıcı heyəti “Xocalı harayı” adlı

kompozisiya təqdim edib. Kompozisiyada 26 fevral 1992-ci ildə baş verən Xocalı faciəsinin dəhşətləri və 44 günlük müharibədəki Zəfər tariximiz əksini tapıb.

***

Azərbaycanın dövlət atributlarına – Dövlət Bayrağına və Dövlət Himninə həsr edilən tamaşanın rejissoru Əməkdar artist İltiqam Soltandır. Rolları Niyaz İlyasoğlu, Rəuf Hüseynli və Qurban Əhmədov ifa ediblər.

Xocalı faciəsinin ildönümü ilə əlaqədar Sumqayıt Dövlət Dram Teatrında Hafiz Ataxanlının qələmə aldığı, Xalq artisti Firudin Məhərrəmovun quruluş verdiyi “Missiya” tamaşası nümayiş etdirilib. Tamaşanı millət vəkili, şəhər ictimaiyyəti, şəhid ailələri və qazilər izləyib.

Tamaşadan öncə çıxış edən millət vəkili Müşfiq Məmmədli tariximizin ağrılı-acılı günlərinin, qan yaddaşımızın bədii nümunələrində, o cümlədən səhnə əsərlərində təəcəssüm etdirilməsinin vacibliyindən söz açıb, teatrın yaradıcı heyətinə uğurlar arzulayıb.

Səhnə əsərinin qəhrəmanı xüsusi təyinatlıların mayoru Mubəriz Eyyazov 44 günlük Vətən müharibəsində Şuşa yaxınlığında ağır yaralanaaraq komaya düşür. Ruhlar aləmində 1992-ci ildə Şuşa uğrunda şəhid olmuş atası ilə görüşür. Ata ilə oğulun söhbətində və atanın xatırlamalarında erməni vandalizmi açıqlanır, bugünkü Azərbaycan Ordusunun qüdrəti vurğulanır. Mayor hospitalda gözlerini açanda Ali Baş Komandanın fərəh və iftixarla söylədiyi ifadələri eşidir: “Əziz Şuşa,sən azad-sən!”.

***

Füzuli Dövlət Dram Teatrında Xocalı faciəsinin 31-ci ildönü-

münə həsr olunmuş “Xocalı harayı” adlı poetik faciə nümayiş olunub.

Teatrın direktoru Əməkdar mədəniyyət işçisi Vəqif Vəliyev və ədəbi hissə müdiri Şəlalə Kərimovanın ssenarisi əsasında hazırlanan tamaşanın quruluşçu rejissoru Əməkdar artist Asif Şirinov, quruluşçu rəssamı Ellinaz Balasova, musiqi tərtibatçısı Ziyad Süleymanzadədir.

Rolları İntizar Quliyeva, Seheran Xanlarov, Şəlalə Nəsirova, Səvinc Məmmədova, Emin Abışov, Əli Hüseynov və başqaları oynayıblar.

***

Şuşa Dövlət Musiqili Dram Teatrı Xocalı faciəsinin 31-ci ildönü-

Müharibə həm də ata həsrətli körpələr deməkdir...

“Maya” sənədli filminin təqdimatı keçirildi

Kino bir saniyədəki 24 kadrda həqiqətləri göstərən sənətdir deyən kinorejissor Jan Qodanın bu fikrini, düşünürəm ki, müharibə mövzulu filmlərə daha çox aid etmək olar. Müharibə mövzusu kino üçün daim aktualdır, elə çağımızda, modern dünyada da. Təbii ki, müharibəni hər rejissor öz baxış bucağından təqdim edir... 23 fevralda Nizami Kino Mərkəzində təqdimatı keçirilən “Maya” sənədli filmi də belə fərqli baxışla müharibənin bütün acısını nümayiş etdirə bilən ekran əsərlərindəndir. Ssenari müəllifi və rejissoru Xəyal Rza olan filmin yaradıcı heyəti 30 illik işğal tariximizi 36 dəqiqəyə uğurla sığıdırmağa nail olub.

1945-ci ildən II Dünya müharibəsindən sonra İtaliya kinematografiyasında yaranan neorealizm janrı bu sahəyə fərqli bir anlayış gətirdi. Bu cərəyanın nümayəndələri çəkilişləri əsasən təbiətdə edir, real həyatda mövcud olan obrazları yaradır, adi insanları ekranlara daşıyırdı. Bir çox hallarda filmin fabulasını baş vermiş hadisələr təşkil edirdi. Bəzən də elə olurdu ki, filmə aktyorlar yox, elə adi insanlar çəkilirdi.

Təqdimatı keçirilən ekran işinin əsas obrazı olan xanım da film qəhrəmanına çevrilən adi insandır. Film həyatından Birinci və İkinci Qarabağ müharibələri keçən şəhid anası Maya Quliyeva haqqındadır. Onun həyat dramının, üşüyən arzularının, dəyişən qədrinin bir səbəbkarı var: müharibə.

Filmdə əzablı, iztirablı qadın taleyindən bəhs olunur. Maya erkən evlilik yaşayan, əcnəbi ilə ailə qurub min bir əziyyətə dözən qadındır. Bütün bunlara rəğmən o, əzmkarlığını qoruyub saxlayıb. Oğlunu əsl Azərbaycan övladı kimi vətənpərvər böyüdüb. Oğlu Xalid Hassan Qarabağ döyüşlərində şəhid olub... “Mən Xalidlə böyüdüm. O, mənim qardaşım oldu, dostum oldu, sirdaşım və nəhayət, oğlum oldu”, – deyir Maya Quliyeva.

Film təkcə müharibənin amsızlığından bəhs etmir, o həm də bir insanın vətən sevgisini nümayiş etdirir. Anası döyüşlərdə olarkən kiçik yaşlarından Ağdamın Saybalı kəndində özündən kiçik bacı-qardaşlarına baxan Maya bir gün qoca nənəsi ilə birlikdə öz kəndlərindən də çıxmalı olur.

Kəndlərdən məktəbli yaşında çıxan Maya bir gün həmin kəndin geri alınması üçün öz oğlunu qurban verəcəyini ağılına belə gətirməzdi. “Mən torpağımı, Ağdamımı geri almaq istəyirdim. Onu almaq üçün də nədənsə keçməli idim. Həmin o nə... Xalid oldu”, – Maya ana deyir. Onun həyat yoldaşı Mahmud Hassanın, oğlu Ömər və Xaliddən yadıqar qalan balaca Məryəmin də düşüncələri ilə tanış oluruq. Nəticə isə belədir: müharibə ana fəryadıdır, ata həsrətli körpələrin nisgilidir!

Rejissor təkcə problemi göstərmək yox, eyni zamanda bu görüntüyə bədii ruh da qatmaq istəyib. Bu bədillik çəkilişin mə-

kanında, təsvirlərdə özünü bürüzə verir. Filmə erkən nikahın fəsadları, müharibə və qadın, vətən həsrəti, şəhid övladı, ailə bağlılığı mövzularına işıq salınır.

Təqdimatda çıxış edən kinorejissor, Xalq artisti, filmin bədii rəhbəri Oqtay Mirqasımov tələbəsinin uğurlu debütü münasibətilə təbriklərini çatdırdı, uğurlar arzuladı.

Qeyd edək ki, çəkilişləri Ağdam, Bərdə və Sabirabad rayonlarında aparılan ekran işinin operatoru Rafiq Əliyev, operator assistenti Kənan Fərzəliyev, montaj rejissoru Aydan Əhmədova, prodüseri Tahir Tahiroviçdir.

Lalə Azəri

Balaca kişilərin böyük yolu

Diqqət! Məşq gedir...

Burada qaynar yaradıcılıq prosesi gedir və hər nəsiləndən olan tamaşaçılar üçün maraqlı mövzularda tamaşalar qoyulur. Elə bu gəliş səbəbim də yeni səhnə əsəri ilə bağlıdır.

Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrının gülrüz nəzarətçisinin müşayiətində zala daxil oluram. “Balaca kişilər” tamaşasının növbəti məşqini izləyəcəm. Adından da göründüyü kimi, səhnə işində yer alanların hamısı kişilər – teatrın gənc aktyorlarıdır. Tamaşanın quruluşçu rejissoru Əməkdar artist Nicat Kazımovla quruluşçu rəssam Vüsal Rəhim aralarında nəyinsə qızğın müzakirəsini edirlər. Nəhayət, fərqiçmə varan iki quruluşçuya mane olmadan küncdəki yerlərdən birinə keçirəm.

Nicat Kazımov rejissor assistentinə təlimat verir: “Qalanları da gəlsinlər. Aktyorlara denən əvvəlki yerlərini tutsunlar, ilk şə-kildən başlayırıq”.

Sonra səhnənin önündə qoyduğı kiçik masanı və oturaçağını kənara çəkib zala düşür. Orta oturaçaqlardan birində yerini alır və səhnə əsərinin ilkin şəklinin son mizanlarını verir. Üzünü mənə tutub “biz başlayırıq”, – deyir.

Çoxfunksiyalı səhnə tərtibatı indidən yaxşı rəssam işi vəd edir. Fonda Nicat Kazımovun səsləndirməsində şair-dramaturq İlqar Fəhminin “Balaca kişilər” poeması səslənir. Deməli, tamaşa buunla başlayacaq. Tamaşanın əsas ideyası bu poeziya nümunəsidir, bir də ki İlqar Fəhminin tamaşaları şeirsiz, qəzəlsiz, meyrxanasız, muğamsız keçsin.

Səhnədə iki tərəfdən bir nöqtəyə – zirvəyə qalxmaq üçün pilləkən var. Bu konstruksiya həm

də yenidən alınmış və bayraq sancılmış postdur. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin əsgərləri postu alıb və gələn yardımçı heyətə təhvil verib irəli – Şuşaya doğru gedirlər.

Cəmi 4-5 ayın əsgərləri nəinki döyüş şəraitində düşmənlə üz-üzə gəlməyən, heç o postların hündərində belə olmayan müxtəlif bölgələrdən olan gənc əsgərlər çox həyəcanlıdır. Yaralandığı üçün onlarla qalan ley-

tenant Həbibova (Araz Pirimov) sadəlvəh suallar verir, onun danışdığı adı döyüş detallarını hansısa fantastik filmə baxmış kimi heyərlə qarşılayırlar. Aralarında nisbətən təcürbəli və yaşlı Tarix fakültəsi məzunu çavuş Teymur Ziya (Bəhrəm Əliheydər) da var. O, əsgərlərinə komandalar verir, arabir tarixi faktları, müharibələrin gedişi ilə bağlı oxuduqlarını danışır. Səbirsiz gənc əsgərlər onun sözünü tez-tez kəsib daha çox canlı tarixə – yaralı zabitə maraqa göstərirlər. Zabit də onlara maraqlı olan faktları sadalayır... Sevgilisi ilə danışmaq üçün fursət alan gənc əsgərlərdən biri aranın qarışdığını görüb yana çəkilib, telefonla azad olunan yeni ərazilərdən öldürü-

lən düşməne qədr görüb-əşitdiyi nə varsa, özünü də hamısına qoşaraq nəql edir. Rejissorluq fakültəsinin məzunu da çəkəcəyi filmin komik kadri kimi sevgililərin danışığından səhnəcik düzəldib gülür.

Sonra erməni əsir (Əməkdar artist Şövqi Hüseynov) peyda olur və hiyləgərliyini ilk saniyələrdən göstərir. O, guya yaralıdır, əlinə heç silah da almayıb, aspazdır. Cəbhəyə yemək bişirmək üçün gətirilib, azaraq bura düşüb.

Dinamik səhnələr də bundan sonra başlayır: Qarabağdan olduğunu deyən erməni ilə şəkil çəkdirən kim, ona “Qarabağ Azərbaycandır!” dedirdən kim... Bu zaman postun yaxınlığına, lap yanlarına mərmii düşür və partlayışın gücündən tarixçi kontuziya alır. Tarixi keçid də bundan sonra başlayır. Birdən-birə sağ və sol qapılarda Cavad xan, İbrahimxəlil xan, Hüseynqulu xan görünür... Onlar gah özlərini, gah da bir-birlərini ittiham edərək yanlışlardan, xalqımıza basılan düşmənin nifrətindən, məkrli qonşularımızdan danışirlar.

Elə aludə olmuşam ki, mən də kontuziya almış əsgər kimi məşqə olduğumu unutmşam. Artıq beynimdə fikirlər dolayır: bizə miras qalan müharibə yaxşı ki, gələcək nəsle qədr gedib çıxmadı. Düzdü, qurbanlarımız çox oldu. Amma əsas odur ki, haqq Zəferini çaldıq. “Oyna da, oynə, səsin gəlsin, öz aranızda niyə mızıldanırsız? Tamaşaçı gəlib qulağını ağzına sōykəməlidir” sualına diksinirəm. Bayaqqadın səhnədəkiləri

diqqətlə izləyən rejissor çəvik addımlarla səhnəyə tərəf gedir və cəld yuxarı tullanıb qışqırır: “Bu nə səsi, özün özünü əşidir-sən? Səsin fındıq boydadı, Rəvan”.

Rejissor sonra arqumentini deyir: “Fondan gələn hərbi texnika, atəş səsləri üzündən, sözsüz ki, səsin əşidilməyi müşküldür. Amma siz səse, onun tempinə adekvat olmalısınız. Birinci dəfədir məşqdəyik elə bil. Araz, sən niyə belə rəsmi danışırısan? Onlardan cəmi 3-4 yaş fərqi var, amma elə bil ağsaqqalsan. Pafosu yığışdır. Pauzani da...”.

Sonra digər aktyora qanrılıb əsəblərini cilovlamağa çalışaraq: “Sənin yerin hardadı? Niyə eləmədin onu? Özbaşınalıq baş aldı e bu məşqdə. Səsin ora gəlmir, Hüseyn. Elədiyin heç nə düz deyil. O qədr gərginsən ki, qarşındakını eşitmirsən, bala. Dünən bundan yaxşı işlədik. Zalı, tamaşaçını, mənə də unudun. Öz aranızda danışın. Hansı əsgər çıxış edirmiş kimi danışır. Elə bil tribunadasan...”.

Aradan saniyələr keçir və aktyorunu çox sevən Nicat Kazımov sonra stimulverici bir-iki kəlmə xoş söz də deyib fasilə elanı verir və səhnədən düşür. Onunla məşq bərsində danışmaq fürsətimiz yaranır.

Nicat Kazımov: “Vətən müharibəsi vaxtı İlqar Fəhminin “Balaca kişilər” poeması dərc olundu və mən onu səsləndirdim. Teatrımız ona qarx da hazırladı. Müharibədən sonra müəlliflə qərara gəldik ki, əsərin qəhrəmanları pyesin qəhrəmanlarına çevrilsinlər. Bu pyes də teatrımızın Zəfərlə bağlı elan etdiyi müsabiqədə qalib oldu və ötən mövsümdən məşqlərinə başladıq. Ümid edirəm ki, aprelin sonunadək tamaşaçılara təqdim edəcəyik. Biz də qəhrəman Vətən oğullarına borcumuzu, ehtiramımızı bu tamaşa ilə ifadə etməyə çalışmışıq.

Tamaşada əsgərləri oynayan 6 nəfər gəncdir ki, onların da 3-ü (Rəvan Hüseynov, Hüseyn Bayramov, İlhan Sadıqov) mənim ADMİU-dan 4-cü kurs tələbələrimdir. Ümumilikdə 15 nəfər iştirakçı var. Birihsəli tamaşada əsas məramımız dram vasitəsilə real döyüş, müharibə faktlarına səhnənin gözü ilə baxmaqdır. Burada əsas odur ki, düşməni sarsaq kimi göstərməkdən qaçmışıq. Ona görə də erməni əsir rolunu Əməkdar artist Şövqi Hüseynova həvalə etmişəm. O, inanıram ki, hiyləgər erməninin mükəmməl təsvir edə biləcək.

Tarixi obrazları inteqrasiyada qadınlara da yer verə bilərdik. Amma mən istədim bu tamamilə kişilərin, bir gecədə böyüyən balaca kişilərin şücaətindən bəhs etsin...”.

Fasilənin bitdiyini hiss edib heyətlə sağollaşıram və bütün hallarda öz-özümə söylənərək “Kas ki tamaşada, heç olmasa, 1-2 qadın surəti olaydı” arzusunda qalıram...

Həmidə Nizamiqızı

Xatirə təqvim

1-3 mart

Azərbaycan

1 mart 1947 – Əməkdar artist Novruz Yaqub oğlu Əliyev (Novruz Qartal; 1947 – 8.1.2022) anadan olub. Akademik Məsiqili Teatrın aktyorudur, filmlərə çəkilib.

1 mart 1952 – Əməkdar incəsənət xadimi, kinoşünas, kinodramaturq Aydın Ərşad oğlu Dadaşov (1952 – 15.3.2017) Ağdamda doğulub. Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin professoru olub.

1 mart 2013 – Prezident İlham Əliyev Azərbaycanda peşəkar milli teatrın yaradılmasının 140 illiyi və Azərbaycan Respublikasında 10 mart – “Milli Teatr Günü”nün təsis edilməsi haqqında sərəncamlar imzalayıb.

1 mart 2013 – Prezident İlham Əliyev görkəmli teatr və kino aktyoru, Xalq artisti Əliağa İsmayıl oğlu Ağayevin 100 illik yubileyi haqqında sərəncam imzalayıb.

2 mart 1828 – Tarixçi, şair Əhməd bəy Cəfərqulu bəy oğlu Cavanşir (1828 – 9.1.1903) anadan olub. Qarabağ xanlığının tarixinə dair kitabın müəllifidir. Qarabağ xanlığının qurucusu Pənəhəli xanın nəslindəndir, Həmidə xanım Cavanşir-Məmmədquluzadənin atasıdır.

2 mart 1945 – Tərcüməçi, nasir, filologiya elmləri doktoru Zeydulla Abdulla oğlu Ağayev (1945 – 17.2.2014) Masallı rayonunda anadan olub. İngilis dilindən ədəbi tərcümələr edib, Azərbaycan yazıçılarının əsərlərini ingiliscəyə çevirib.

3 mart 1873 – Yazıçı, tərcüməçi Abdulla bəy İsmayıl oğlu Əfəndizadə (1873-1928) Şəkidə doğulub. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olub, uşaqlar üçün şeirlər, hekayələr yazıb. Görkəmli maarifpərvər Rəşid bəy Əfəndiyevin qardaşıdır.

3 mart 1875 – Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qurucularından biri, memar Məmməd həsən Cəfərqulu oğlu Hacınski (1875 – 9.2.1931) anadan olub. Sovet dövründə müxtəlif vəzifələrdə işləyib, 1931-ci ildə həbs edilərək güllələnib.

3 mart 1904 – Əməkdar artist Abbas Mirzə oğlu Rzayev (1904 – 12.6.1976) Cənubi Azərbaycanın Zəncan şəhərində doğulub. 1926-cı ildən Akademik Dram Teatrının truppasında aktyor kimi fəaliyyət göstərib.

3 mart 1912 – Yazıçı Manaf Süleymanov (1912 – 12.9.2001) anadan olub. Köhnə Bakı haqqında “Əşitdiklərim, oxuduqlarım və gördüklərim” adlı tarixi-ensiklopedik kitabın, “Dalğalar qoynunda”, “Firtına”, “Zirvələr”, “Yerin sirri” və s. romanların müəllifidir.

3 mart 1914 – Əməkdar artist Cəvahir Allahverdi qızı İsgəndərova (1914 – 4.10.2003) Tiflisdə doğulub. Gənc Tamaşaçıları Teatrının ilk aktrisaslarından olub.

3 mart 1926 – Şairə, ədəbiyyatşünas Hökumə İbrahim qızı Bil-luri (1926 – 22.11.2000) Cənubi Azərbaycanın Zəncan şəhərində doğulub. M.Şəhriyarın farsca şeirlərini Azərbaycan dilinə çevirib. S.Vurğun, C.Cabbarlı, M.Dilbazi və başqa ədiblərin əsərlərini fars dilinə tərcümə edib.

3 mart 1937 – Yazıçı Fərman İsmayıl oğlu Kərimzadə (1937 – 17.3.1989) Ermənistanın Vedi rayonunun Böyük Vedi kəndində doğulub. “Çaldıran döyüşü”, “Xudafərin körpüsü”, “Qarlı aşırım”, “Təbriz namusu” və s. əsərlərin müəllifidir. Bədii (“Axırıncı aşırım”) və sənədli filmlər üçün ssenarilər yazıb.

Dünya

1 mart 1445 – İtalyan rəssamı Sandro Bottičelli (Botticelli; əsl adı - Alessandro di Mariano di Vanni Filipepi; 1445 - 17.5.1510) anadan olub. “Veneranın doğuluşu”, “Yaz” və s. əsərləri İntibah incəsənətinin məşhur nümunələridir.

1 mart 1810 – Polyak bəstəkarı və pianoçusu, romantizmin parlaq nümayəndəsi Frederik Şopen (Frederic François Chopin; 1810 - 17.10.1849) anadan olub. Vals, noktürn, ballada, sonata, polonez və digər janrlarda əsərlərin müəllifidir.

1 mart 1888 – Ukrayna yazıçısı, pedaqoq Aleksandr Sergeyeviç Makarenko (1888-1939) anadan olub. Əsərləri: “Pedaqoji poema” (roman), “30-cu ilin marşı” (povestdə müəllifin Bakıya səfəri, neftçilərin həyatı da təsvir edilib).

1 mart 1892 – Yapon yazıçısı Rünoske Akutagava (1892-1927) anadan olub.

2 mart 1824 – Çex milli bəstəkarlıq məktəbinin yaradıcısı, pianoçu və dirijor Bedrix Smetana (Bedrich Smetana; 1824-1884) anadan olub.

2 mart 1859 – Yəhudi milli ədəbiyyatının (idiş dilində) yaradıcılarından biri, yazıçı-dramaturq Şolom-Aleyxem (Şolom Naumoviç Rabinoviç; 1859-1916) anadan olub.

2 mart 1824 – Rus yazıçısı və pedaqoqu, uşaqlar üçün nağılların müəllifi Konstantin Dmitriyeviç Uşinski (1824-1871) anadan olub.

3 mart 1879 – Litva lirik nəsrinin banisi, şair, publisist Yonas Bil-yunas (1879-1907) anadan olub.

3 mart 1919 – Cənubi Afrika yazıçısı Peter Abrahams (1919-2017) anadan olub. Qara Qarayev 1958-ci ildə yazıçının “İldırım-lı yollarla” romanının motivləri əsasında eyniadlı balet (librettonun müəllifi Y.Slonimski) yazıb.

Hazırladı: V.Orxan

Muzeyin növbəti elmi məqalələr toplusu

“Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyi – 2022” elmi məqalələr toplusu çap olunub. Muzeyin baş direktoru akademik Nailə Vəlixanlının redaktorluğu ilə nəşr edilən topluda “Tarix”, “Muzey materialları Vətən tarixinin öyrənilməsində mənbə kimi”, “Arxeologiya”, “Etnoqrafiya” bölmələri üzrə xarici tədqiqatçıların və başqa alimlərin məqalələri (Azərbaycan və rus dillərində) dərc olunub.

Topluda “Muzey XXI əsrdə. Klassikliklə interaktivliyin nisbəti problemləri” beynəlxalq elmi konfransın materialları da yer alıb.

“Qarabağın bərpası şagirdlərin gözü ilə”

Qazax Müəllimlər Seminariyası / ADA Universiteti Qazax Mərkəzinin təşəbbüsü və təşkilatlığı, Qarabağ Dirləliş Fondu və Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə (Şuşa rayonu istisna olmaqla) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyinin dəstəyi ilə “Qarabağın bərpası şagirdlərin gözü ilə” şüarı altında olimpiada keçirilir.

Olimpiadanın məqsədi şagirdləri layihə əsaslı bilikləri yiyələnməyə, Qarabağda bağlı bilikləri təcürbədə istifadə etmələrinə təşviq etmək, eləcə də onların araşdırma və təqdimat bacarıqlarının, dəyərləndirmə və yaradıcılıq təfəkkürlərinin inkişafına dəstək olmaqdır.

Azərbaycançılıq ideyasında yeni səhifə açan Zəfərimizin qürurunu daim hiss etməli, işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası üçün hamılıqla çalışmalıyıq. Bu istiqamətdə məktəblilərin də dəyəsi sözü, nümayiş etdirəsi layihəsi var. Məktəblilər “Azərbaycanın gənc qurucuları” adlı ölkə üzrə ilk layihə əsaslı olimpiada iştirakçıları sırasına qoşulmağa dəvət edilir.

Olimpiadada iştirak şərtləri, layihə üçün meyarlar və tövsiyə olunan istiqamətlərlə bağlı ətraflı məlumat ADA Universitetinin saytında.

Vilnüsə litvalı jurnalistin “Xocalıya ədalət!” fotosərgisi

sayı deməyəcəm. Çünki hələ də onlarla insanın taleyinin necə olduğu bilinmir. Əgər Xocalı faciəsinə qarşı hansısa reaksiya

olsaydı, bu gün dünyada bənzər hadisələr baş verməzdi”.

Xocalı soyqırımını dünyada işıqlandıran azsaylı insanlara, o

cümlədən də Rıçardas Lapaitisə təşəkkürünü bildiren diplomat vurğulayıb ki, 30 il ədalət gözleməkdən yorulan Azərbaycan 2020-ci ilin payızında hərbi gücə əl atmağa məcbur oldu və torpaqlarımız işğaldan azad edildi.

Rıçardas Lapaitis çıxışında vurğulayıb ki, dünya ictimaiyyəti hələ də Xocalı soyqırımı ilə əlaqədar ədalətli mövqe bildirməyib. Jurnalist 1992-ci ildə Xocalı qətlamından sonra çəkdiyi şəkillərin tarixçəsi barədə danışıb.

Heydər Əliyev Fondu tərəfindən hazırlanmış Xocalı soyqırımı haqqında broşürlər, nişanlar və “Sonsuz dəhliz” filminin disk-ləri tədbir iştirakçılarna paylanılıb.

candakı Səfirliyində mədəniyyət məsələləri üzrə müşavir işləmiş qardaşı Vinsent Baltzingerdən öyrənib. Qardaşı ona Xocalı faciəsindən danışib, soyqırımını əks etdirən fotosəkilləri göstərib. Rəssam 2012-ci ildən başlayaraq Xocalı faciəsinə müraciət edir, Azərbaycanın haqq səsinin eşidilməsinə çalışır.

Reno Baltzingerin əl işləri 2018-ci ildə Bakıda “Arts Council Azerbaijan” tərəfindən “Art Tower” qalereyasında sərgilənib. Müəllifin bu silsilədən məşhur əsərlərindən biri Xocalı uşaqlarına həsr etdiyi “Ağ əsər”dir. Bu əsər bir ümid nişanəsidir: faciənin miqyası nə qədər böyük olsa da, onun şahidləri hər zaman bir ümidlə yaşayır və bu ümid Xocalıya ədalətdir...

Reno Baltzingerin sərgisi martın 5-dək davam edəcək.

Litva paytaxtındakı Jurnalistlər evində Xocalı soyqırımının şahidi, Qarabağ müharibəsi həqiqətlərini dünyaya çatdıran litvalı jurnalist Rıçardas Lapaitisin “Xocalıya ədalət!” adlı fotosərgisi açılıb.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən bildirilib ki, sərgidə Azərbaycanın Litvadakı Səfirliyinin əməkdaşları, Azərbaycan icmasının, yerli ictimaiyyətin və kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri iştirak ediblər.

Tədbirdə çıxış edən Azərbaycanın Litvadakı səfiri Tamerlan Qarayev xalqımızın başına gətirilən bu dəhşətli faciəni unutmağın qeyri-mümkün olduğunu bildirib: “Hər bir ölkədə bədbəxt hadisələr olur. Amma Xocalı soyqırımı elə faciədir ki, dünya ona susdu. Xocalıda həlak olanların sayını bilirsiniz? Mən deqiq

Fransız rəssam Azərbaycan həqiqətlərini yaymağa çalışır

Xocalı faciəsinin 31-ci ildönümü ilə əlaqədar “NUR Art House” qalereyası və “Arts Council Azerbaijan” təşkilatı tanınmış fransız rəssamı və heykəltəraşı Reno Baltzingerin əsərlərinin ekspozisiyasını təqdim edib. Qalereyada açılan sərgidə Xocalı soyqırımına həsr edilmiş 9 tablo nümayiş olunur. Bu, rəssamın incəsənət vasitəsilə insanları soyqırımlardan çəkəndirməyə çağıran 70-ə yaxın əsərindən seçmələrdir.

Əsərlər ilk dəfə Parisdə Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzində və müəllifin doğma

şəhəri Metsdə nümayiş olunub. Müəllif Xocalı faciəsi haqqında Fransanın Azərbay-

Reno Baltzingerin sərgisi martın 5-dək davam edəcək.

Beynəlxalq Türk Akademiyasında soyqırımı qurbanları anılıb

Astana şəhərində yerləşən Beynəlxalq Türk Akademiyası (BTA) Azərbaycanın Qazaxıstandakı Səfirliyi ilə birgə Xocalı soyqırımının 31-ci ildönümünə həsr olunmuş tədbir keçirib.

Tədbirdə Xocalı faciəsinə dair fotosəkillərdən ibarət sərgi təqdim olunub. Tədbirdə ölkəmizin Astana-dakı səfiri Ağalar Atamoğlanov, Azərbaycan diasporunun, BTA-nın nümayəndələri iştirak ediblər.

BTA-nın prezidenti akademik Şahin Mustafayev Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən törədilmiş Xocalı qırğınıları haqqında məlumat verib, Xocalı soyqırımının təkcə Azərbaycanın deyil, bütün bəşəriyyətin faciəsi olduğunu bildirib.

Milanda “Xocalının yaddaşı”

Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən “Xocalıya ədalət!” beynəlxalq kampaniyası çərçivəsində İtaliyanın Milan şəhərində azərbaycanlı rəssam Elay Məmmədovun fərdi sərgisi açılıb.

Soyqırımının 31-ci ildönümünə həsr olunan “Xocalının yaddaşı” adlı sərgi Heydər Əliyev Fondunun və Neapol-Bakı Assosiasiyasının təşkilatçılığı, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin dəstəyi ilə Milanın XVIII əsrə aid “Liberia Bocca” kitabxana-qalereyasında keçirilir.

Milan Rəssamlıq Akademiyasının məzunu E.Məmmədovun əsərləri yaddaşlarda qanlı iz buraxan Xocalı faciəsi qurbanlarının dilindən danışan xəyali portretlər kimi təqdim olunur. Sərginin

açılışına məşhur italyalı rəssam Alesandro Russo da qatılıb. O, E.Məmmədovun əsərlərində yaratdığı üslubdan məmnun olduğunu bildirib.

Tədbirdə Xocalı soyqırımı barədə faktlar diqqətə çatdırılıb, qonaqlara Azərbaycan incəsənəti haqqında da məlumat verilib.

Sərgi martın 6-dək davam edəcək. Qeyd edək ki, tarixi əhəmiyyətə malik “Liberia Bocca” kitabxana-qalereyasında indiyədək tanınmış italyan rəssamların əsərləri sərgilənib.

Vyanada Xocalı qurbanlarının xatirəsinə rekviyem-konsert

Vyanadakı Müqəddəs Peter kilsəsində Xocalı qətlamının 31-ci ildönümü ilə əlaqədar silahlı münəqişələrin mülki qurbanlarının xatirəsinə ithaf edilən orqan musiqisi əsərlərindən ibarət konsert keçirilib.

Rekviyem-konsert fevralın 24-də Azərbaycanın Avstriyadakı Səfirliyinin təşkilatçılığı, Vyanadakı Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzi və “Culture Meeting Point” təşkilatının dəstəyi ilə gerçəkləşib. Tədbirdə Milli Məclisin, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin, Vyanada akkreditasiya olunmuş diplomatik korpusun, yerli ictimaiyyətin və Azərbaycan diasporunun nümayəndələri iştirak ediblər.

Ölkəmizin Avstriyadakı səfiri Rövşən Sadiqbəyli, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov çıxış ediblər. Qeyd edilib ki, 613 nəfərin vəhşicəsinə öldürüldüyü Xocalı faciəsi Ermənistanın Azərbaycana hərbi təcavüzü dövründə mülki əhaliyə qarşı törətdiyi ən böyük qətlam idi. Diqqətə çatdırılıb ki, dünyada bir sıra silahlı münəqişələr zamanı, o cümlədən Xocalıda törədilmiş beynəlxalq cinayətlərə hələ də lazımi diqqət yetirilməyib. Cəzasızlıq təkcə beynəlxalq hüquqa və insan hüquqlarına zidd deyil, həm də davamlı sülh və həqiqi barışıq üçün maneədir. Gələcəkdə belə pozuntuların baş verməməsi üçün hərbi cinayətlərə görə məsuliyyətin təmin edilməsi vacibdir. Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın “Xocalıya ədalət!” kampaniyası çərçivəsində həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində Xocalı faciəsi və Qarabağ haqqında həqiqətlər dünyada tanınılır, bir sıra ölkələrin parlamentləri Xocalı soyqırımını tanıyıb.

Sonra avstriyalı orqan ifaçısı İnes Şüttenqruber konsert proqramı ilə çıxış edib. Konsert-rekviyemdə Yohann Sebastian Bax, Feliks Mendelson, Yohann Brams, Leon Boellmann ilə yanaşı, Almaniya yaşayan azərbaycanlı bəstəkar Xədicə Zeynalovanın “Baxın muğamla görüşü” adlı solo orqan əsəri də yer alıb.

Berlinə flaşmob, Tallində sərgi

Almaniya-da fəaliyyət göstərən Azərbaycan icması Berlin şəhərində, Brandenburq qapıları önündə Xocalı soyqırımının 31-ci ildönümünə həsr olunmuş flaşmob keçirib.

Flaşmob zamanı 613 ədəd şamdan istifadə olunmaqla Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsi anılıb. Aksiyada ziyarətçilərə Xocalı soyqırımına dair broket və flayerlər paylanılıb, insanlığa qarşı törədilmiş bu ağır cinayətlə bağlı ətraflı məlumat verilib.

***

Estoniyanın paytaxtı Tallində isə Xocalı soyqırımının 31-ci ildönümü ilə əlaqədar azərbaycanlı rəssam Rövşən Quliyevin (Nur) fərdi rəsm sərgisi açılıb.

Bu barədə məlumat verən rəssam sərgi ilə yanaşı, Tallinin mərkəzi küçələrində 24 saat ərzində böyük ekranda Xocalı faciəsindən bəhs edən videomaterialların da göstərildiyini bildirib.

Tallinn Rəssamlıq Akademiyasını bitirən Rövşən Quliyev 17 ildir bu ölkədə Azərbaycanın mədəniyyətini və tarixi irsini çəkdiyi rəsmlərlə tanıتماğa çalışır.

“Macar etüdləri” nəşr olunub

Dövlət Tərcümə Mərkəzinin yeni nəşri – turançılıq ideyasının geniş miqyasda yayılmasına xüsusi töhfələr vermiş tanınmış macar alimləri və elm korifeylərinin həyat və fəaliyyətini əks etdirən “Macar etüdləri” kitabı işıq üzü görüb.

Görkəmli filoloq, professor Vilayət Quliyevin təhlil və araşdırmaları əsasında ərsəyə gəlmiş kitab macar-türk əlaqələrinin mənəvi yaxınlığının tarixi köklərindən bəhs edir.

“Hun-türk qurultayı” və Macarıstanda turançılıq, “Macarları özlərinə tanıdan alim”, “Macar türkologiyasının ikinci adamı”, “Budapeştdə türk ellərinin elçisi”, “Avropa türkologiyasının son mogikani” kimi maraqlı faktlar və hadisələrlə zəngin fəsilər üzrə tərtib edilib.

145 il əvvəl...

3 mart 1878-ci ildə Rusiya ilə Osmanlı arasında iki il sürən müharibənin yekunlarına dair San-Stefano (İstanbulun indiki Yekilköy rayonu) sülh müqaviləsi imzalanıb. Osmanlı imperiyasının tərkibində olan Bolqarıstan muxtar knyazlıq statusu alıb və Rusiyanın nəzarətinə verilib.

106 il əvvəl...

1 mart 1917-ci ildə ABŞ I Dünya müharibəsinə qoşulub. Müharibədə bütün tərəflərin əldən düşdüyü vaxtda (o cümlədən Rusiyada monarxiyanın süqutu) bu addımı atan ABŞ bir il sonra başa çatın müharibədən mühüm geosiyasi dividendlər əldə etdi.

105 il əvvəl...

3 mart 1918-ci ildə I Dünya müharibəsinin ilkin yekunlarına dair sovet Rusiyası ilə Almaniya, Avstriya-Macaristan, Bolqarıstan və Türkiyə arasında Brest sülhü imzalanıb. Müqaviləyə görə, Rusiya Ukrayna, Polşa, Baltıqyanı ölkələr və indiki Belarusun bir hissəsi, həmçinin Cənubi Qafqazı itirirdi. Lakin müqavilə, Leninin sözləri ilə desək, bolşeviklərə “nəfəs dərmək” üçün vacib idi. 1919-cu ildə “Brest müqaviləsi”ndən çıxan bolşevik Rusiyası, Polşa və Baltıqyanı ölkələr (1940-

Zamanın səhifələrində qalan
olaylar, faktlar...

ci ildə SSRİ-yə birləşdirildi) istisna olmaqla, itirdiyi əraziləri sovetləşmə adı ilə nəzarət altına aldı.

69 il əvvəl...

1 mart 1954-cü ildə ABŞ Marşall adalarında (Sakit okeanda ABŞ-nin nəzarətindəki adalar; 1986-cı ildə müstəqillik əldə edib) hidrogen bombasını ilk dəfə sınaqdan çıxarıb. Nüvə silahı sahəsində yarış yeni mərhələyə qədəm qoyub.

67 il əvvəl...

2 mart 1956-cı ildə Fransanın Şimali Afrikadakı müstəmləkəsi Mərakeş müstəqilliyini elan edib. Onun müstəqilliyini ilk tanıyanlardan biri Fransanın özü oldu.

54 il əvvəl...

2 mart 1969-cu ildə Ussuri çayı üzərində SSRİ ilə Çin qoşunları arasında sərhəd toq-

quşması olub. Ərazisi cəmi 0,74 kvadrat kilometr olan Damansk (Çin dilində Çjenbao) adasına nəzarət üstündə daha bir toqquşma 15 martda baş verdi. Tərəflərin 100-300 nəfər itkiləri oldu. Ada neytral ərazi kimi qaldı. 2004-cü ildə Rusiya ilə razılaşma əsasında ada Çinin yurisdiksiyasına keçdi.

32 il əvvəl...

3 mart 1991-ci ildə Latviya və Estoniyada SSRİ-nin tərkibindən çıxmaq barədə referendum keçirilib. Referendumun nəticələrinə əsasən, hər iki respublika müstəqilliyini elan etdi.

31 il əvvəl...

2 mart 1992-ci ildə BMT Baş Assambleyasının sessiyasında keçmiş SSRİ-nin 8 respublikası – Azərbaycan, Ermənistan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Özbəkistan, Türkmənistan, Tacikistan, Moldova quruma üzv qəbul olunub. Gürcüstanda Qamsaxurdiyanın devrilməsindən sonra legitim hakimiyyət olmadıqı üçün Baş Assambleya bu respublika barəsində qərarı bir qədər sonra, 1992-ci il iyulun 31-də qəbul etdi. Baltıqyanı respublikalar 1991-ci ildə BMT-yə qəbul edilmişdi. Rusiya, Ukrayna və Belarus isə formal olaraq 1945-ci ildən BMT-nin üzvü idi.

Hazırladı: V.Orxan

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

MƏDƏNİYYƏT

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Baş redaktor: Vüqar Əliyev

Ünvan: AZ 1012, Bakı şəhəri, Moskva prospekti 1D
Dövlət Film Fondu, 5-ci mərtəbə

Telefon: (012) 431-28-79 (baş redaktorun müavini)
431-57-72 (redaktor)
430-16-79 (müxbirlər)
530-34-38 (mühasibatlıq, yayım)

E-mail: qazet@medeniyyet.az
Lisenzia № AB 022279. **İndeks:** 0187. **Qiyməti:** 60 qəpik

“Mədəniyyət” qəzetinin kompüter mərkəzində səhifələnilib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunub.

Tiraj: 5050. **Sifariş:** 613
Buraxılışa məsul: Fəriz Yunisli

Yazılardakı faktlara görə müəlliflər cavabdehdir.
Qəzetdə AZƏRTAC-ın materiallarından da istifadə edilir.

Bank rekvizitləri:
Kapitalbank 1 saylı Yasamal filialı
Kod: 200037. **VÖEN:** 9900003611. **SWIFT:** AIIBAZ2XXX
Müxbir hesab: AZ37NABZ01350100000000001944

MADANIYYAT QAZETI REDAKSIYASI
H/Hesab: AZ98AIB33080019443300232103. **VÖEN:** 1300338641